

EVROPSKÁ
KOMISE

Ve Štrasburku dne 14.12.2021
COM(2021) 801 final

2021/0421 (NLE)

Návrh

DOPORUČENÍ RADY

ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu

{SWD(2021) 452 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Zelená dohoda pro Evropu¹ (dále jen „Zelená dohoda“) je zahájením nové strategie, jejímž cílem je do roku 2050 přeměnit Evropskou unii v udržitelnou, spravedlivou a prosperující společnost s moderním oběhovým a konkurenceschopným hospodářstvím a neutrální bilancí emisí skleníkových plynů. Zdůrazňuje závazek Komise bojovat proti změně klimatu a zhoršování stavu životního prostředí a plnit cíle přijaté v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (dále jen „Pařížská dohoda“), tj. udržet nárůst globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C a usilovat, aby nepřesáhl 1,5 °C. Pokud by v rámci politiky v oblasti klimatu a životního prostředí nebyla přijata žádná opatření, vedlo by to k obrovským nákladům pro občany, zejména ty ve zranitelném postavení, což by se odrazilo v jejich životní úrovni, zdraví i životních podmínkách. Za účelem dosažení neutrální bilance je potřeba spravedlivé transformace nedílnou součástí Zelené dohody pro Evropu, která zdůraznila, že by neměl být opomenut žádný jednotlivec ani region.

V červnu 2021 přijaly Rada Evropské unie a Evropský parlament „evropský právní rámec pro klima“², který stanoví závazný cíl dosáhnout klimatické neutrality v Unii do roku 2050³, jakož i závazný střednědobý cíl spočívající v čistém snížení emisí skleníkových plynů na území Unie do roku 2030 alespoň o 55 % ve srovnání s rokem 1990. Za účelem dosažení těchto cílů Komise v červenci 2021 předložila návrh legislativního balíčku „Fit for 55“. Ten je tvořen uceleným souborem opatření obsažených v legislativních návrzích. Balíček obsahuje mimo jiné návrh na zřízení nového Sociálního fondu pro klimatická opatření⁴ ve výši 72,2 miliardy EUR na období 2025–2032 na podporu zranitelných domácností, uživatelů dopravy a mikropodniků zasažených zavedením obchodování s emisemi z paliv používaných v silniční dopravě a budovách.

Spravedlnost a solidarita jsou základními zásadami Zelené dohody pro Evropu. Členské státy podpořily na mezinárodní úrovni především cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje a Pařížskou dohodu, která odkazuje na „nezbytnost spravedlivého přesunu pracovní síly a vytváření vhodné práce a kvalitních pracovních míst“. To potvrzuje čl. 2 odst. 1 Pařížské dohody, strategická agenda Evropské rady na období 2019–2024, čl. 2 odst. 2 evropského právního rámce pro klima, jakož i evropský pilíř sociálních práv a je s nimi v souladu. Mezinárodně uznávaný politický rámec pro spravedlivou transformaci poskytují rovněž Pokyny Mezinárodní organizace práce (MOP) pro spravedlivý přechod k environmentálně udržitelným ekonomikám a společnostem pro všechny. Členské státy a sociální partneři dále podpořili Slezské prohlášení o solidaritě a spravedlivé transformaci z roku 2018, které bylo přijato na konferenci COP 24 v Katovicích, jakož i prohlášení z roku 2021 o podpoře podmínek pro spravedlivou transformaci na mezinárodní úrovni, které bylo přijato na konferenci COP 26 v Glasgow.

¹ Sdělení Komise „Zelená dohoda pro Evropu“, COM(2019) 640 final.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) (Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1).

³ Čímž se usiluje o splnění dlouhodobého teplotního cíle stanoveného v čl. 2 odst. 1 písm. a) Pařížské dohody.

⁴ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Sociální fond pro klimatická opatření, COM(2021) 568 final.

Pro úspěšnou ekologickou transformaci je třeba zavést politická opatření, která podpoří občany i jejich aktivní zapojení. Víze spravedlivé transformace směrem k silné, klimaticky neutrální sociální Evropě odráží 20 zásad evropského pilíře sociálních práv, které byly představeny na summitu v Göteborgu v listopadu 2017 a jsou tvořeny „souborem sociálních pravidel“ pro spravedlivé a dobře fungující trhy práce a systémy sociálního zabezpečení v Evropě 21. století. Provádění tohoto pilíře podpoří spravedlivou transformaci, která je klíčová pro zajištění sociální soudržnosti. Cílem akčního plánu pro evropský pilíř sociálních práv⁵ je zapojit síly na všech úrovních a proměnit tyto zásady v konkrétní opatření. Akční plán stanoví tři hlavní cíle EU pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, které přivítali jak vedoucí představitelé EU v květnovém Portském prohlášení, tak Evropská rada v červnu 2021. Zdůrazňuje potřebu posílit evropský sociální rozměr ve všech politikách Unie, aby se zajistilo, že bude přechod ke klimatické neutralitě sociálně spravedlivý a vyvážený.

Spolu se správnými politikami by v důsledku transformace mohl v EU vzniknout do roku 2030⁶ přibližně 1 milion pracovních míst a do roku 2050⁷ 2 miliony pracovních míst. Nově vytvořená pracovní místa by byla určena především pro pracovníky se střední kvalifikací a ohodnocena průměrnou mzdou⁸, čímž bude dosaženo různých dopadů v jednotlivých zemích, regionech a odvětvích. To by mohlo přispět ke zmírnění polarizace trhu práce, k níž dochází v důsledku jiných megatrendů, zejména digitalizace, jakož i ke zvýšení příjmů a celkovému snížení chudoby⁹. Jak je zdůrazněno v posouzeních dopadů plánu pro dosažení cíle v oblasti klimatu do roku 2030 a legislativních návrhů balíčku „Fit for 55“, značné přerozdělení pracovních sil v rámci jednotlivých odvětví i mezi nimi bude vyžadovat rozsáhlé investice do změny kvalifikace a prohlubování dovedností. Podle odhadů by například v důsledku transformace v oblasti klimatu¹⁰ mohlo do roku 2030 v EU vzniknout 160 000 nových pracovních míst ve stavebnictví, nicméně v současné době jsou v tomto odvětví patrné nedostatky dovedností u pracovníků týkající se „zeleného“ designu, technologií a materiálů. Správně zvolené doprovodné politiky mohou snížit energetickou chudobu, k níž dochází v důsledku kombinace nízkých příjmů, vysokého podílu disponibilních příjmů vynaložených na energie a nízké energetické účinnosti, nebo jí dokonce předcházet. Kromě toho mohou podpořit přístup k cenově dostupné a nízkoemisní dopravě a mobilitě, řešit sociální vyloučení, socioekonomické a regionální nerovnosti a nerovnosti v oblasti zdraví, zlepšovat zdraví a životní podmínky a podporovat rovné zacházení, a to jak obecně, tak ve vztahu ke zranitelným osobám.

Pro plné využití potenciálu ekologické transformace v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti je nezbytné využít všech dostupných nástrojů a zavést vhodné doprovodné politiky na

⁵ Sdělení Komise „Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv“, COM(2021) 102 final, 4. března 2021.

⁶ Podle posouzení dopadů připojeného k plánu pro dosažení cíle v oblasti klimatu do roku 2030 (SWD(2020) 176 final).

⁷ Evropská komise (2019), „Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019“, 4. července 2019. Na základě hloubkové analýzy na podporu sdělení Komise COM(2018) 773.

⁸ Eurofound (2019), „Energy scenario: Employment implications of the Paris Climate Agreement“, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

⁹ Evropská komise (2019), „Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019“, kapitola 5 „Towards a greener future: employment and social impacts of climate change policies“, 4. července 2019.

¹⁰ Sdělení Evropské komise: Renovační vlna pro Evropu – ekologičtější budovy, nová pracovní místa a lepší životní podmínky, SWD(2020) 550 final, 14. října 2021. Vzhledem k potřebě investic do renovací ve výši 275 miliard EUR ročně, jak je uvedeno ve sdělení, a skutečnosti, že při modernizaci a investicích do energetické účinnosti lze na každý investovaný milion dolarů vytvořit 9–20 pracovních míst (SWD(2021) 623 final), by toto číslo mohlo být výrazně vyšší.

úrovni EU, členských států, jakož i na regionální a místní úrovni. V opačném případě bude neexistence dobře koncipovaných doprovodných politik v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti doprovázena socioekonomickými riziky. Je proto zásadní, aby odpovědné orgány zavedly vhodné politiky, avšak zároveň tím neohrozily pobídky ke změnám v investicích a spotřebě, které jsou pro transformaci nezbytné. Důležité je, aby byly tyto mechanismy doprovázeny opatřeními k zajištění inkluzivní správy věcí veřejných a aktivního zapojení těch, kteří jsou ekologickou transformací nejvíce zasaženi.

Ačkoli členské státy zavedly a připravují řadu opatření na podporu spravedlivého přechodu ke klimatické neutralitě, stále existuje prostor pro další zlepšení koncepce politik na podporu spravedlivé ekologické transformace a zajištění soudržnosti činností vyvíjených napříč různými nástroji, které jsou k dispozici na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni (viz následující oddíl). Komise proto v rámci balíčku „Fit for 55“ oznámila, že do konce roku 2021 předloží návrh doporučení Rady, které by členským státům poskytlo další vodítka, jak optimálně řešit sociální a pracovní aspekty ekologické transformace. Souběžně s plněním Zelené dohody pro Evropu Komise rovněž pozorně sleduje krátkodobý vývoj na trzích s energií, který se odvíjí především od vývoje na světovém trhu, a dne 13. října 2021 předložila sdělení „Řešení nárůstu cen energie: soubor opatření a podpor“, v němž nastiňuje okamžitá opatření na ochranu spotřebitelů a podniků¹¹. Na tento připravovaný návrh je rovněž odkazováno v uvedeném sdělení jako na politický rámec sloužící k podpoře spravedlivé ekologické transformace ve střednědobém horizontu a budování odolnosti vůči jakémukoli budoucímu vývoji cen.

- **Soulad s platnými předpisy v oblasti politiky zaměstnanosti, dovedností a sociálních a distribučních aspektů ekologické transformace**

V souladu s politickými směry Komise na období 2019–2024¹² zdůrazňuje akční plán pro evropský pilíř sociálních práv, že jako součást nového „souboru sociálních pravidel“ je třeba posílit sociální práva a evropský sociální rozměr ve všech politikách Unie, jak je zakotveno ve Smlouvách, zejména v článku 3 SEU a článku 9 SFEU, aby bylo možné se posunout kupředu směrem k zelenějšímu a digitálnějšímu desetiletí, v němž se Evropanům bude dařit. Zelená dohoda pro Evropu pak předpokládá začleňování hlediska udržitelnosti do všech politik EU, zejména prostřednictvím prosazování ekologického financování a investic a zajištění spravedlivé transformace.

Doporučení Komise o účinné aktivní podpoře zaměstnanosti po krizi COVID-19 (EASE)¹³ zdůrazňuje, že by EU a členské státy měly jednat společně s cílem prosazovat dynamické a inkluzivní oživení doprovázené tvorbou pracovních míst a usnadnit ekologickou a digitální transformaci na evropském trhu práce. Hlavní směry politik zaměstnanosti členských států¹⁴ z roku 2020 uvádějí, že politická opatření by měla kombinovat opatření na podporu poptávky po pracovní síle, zvýšení nabídky práce, zlepšení přístupu k zaměstnání, dovednostem a kompetencím, jakož i zlepšení fungování trhů práce a účinnosti sociálního dialogu, a to s přihlédnutím k jejich dopadu na životní prostředí, zaměstnanost a sociální situaci. Návrh společné zprávy o zaměstnanosti pro rok 2022 zdůrazňuje, že investice do prohlubování dovedností a změny kvalifikace jsou nejvyšší prioritou na podporu inkluzivního oživení a

¹¹ COM(2021) 660 final.

¹² „Unie, která si klade vyšší cíle: Moje agenda pro Evropu“ – Politické směry pro příští Evropskou komisi, 2019–2024, 16.7.2019, předsedkyně von der Leyen.

¹³ Doporučení Komise (EU) 2021/402 ze dne 4. března 2021 o účinné aktivní podpoře zaměstnanosti po krizi COVID-19 (EASE) (Úř. věst. L 80, 8.3.2021, s. 1).

¹⁴ Rozhodnutí Rady (EU) 2020/1512 ze dne 13. října 2020 (Úř. věst. L 344, 19.10.2020, s. 22).

digitální a ekologické transformace¹⁵. Členské státy se vyzývají, aby mimo jiné zavedly opatření na podporu přerozdělení pracovní síly, například ve formě dobře koncipovaných pobídek k zaměstnávání a odborné přípravě zaměřených zejména na přechod k zelené a digitální ekonomice, a zároveň pracovníky během transformace chránily. To je v souladu s předchozími souvisejícími doporučeními Rady, jako je doporučení o posílení záruk pro mladé lidi¹⁶ a doporučení o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost¹⁷.

V rámci nařízení o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu¹⁸ vypracují členské státy integrované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu pokrývající desetiletá období, přičemž přihlednou k dlouhodobé perspektivě a pěti rozměrům energetické unie, tj. energetické bezpečnosti, vnitřnímu trhu s energií, energetické účinnosti, snižování emisí uhlíku a výzkumu, inovacím a konkurenceschopnosti. Tyto vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu budou aktualizovány pět let po jejich prvním předložení a následně vždy jednou za deset let. Ustanovení čl. 3 odst. 3 písm. d) nařízení (EU) 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu stanoví, že pokud některý členský stát zjistí, že má značný počet domácností trpících energetickou chudobou, zařadí do svého plánu vnitrostátní orientační cíl snížení energetické chudoby spolu s časovým rámcem, do kdy by takový cíl měl být splněn, jakož i politiky a opatření týkající se energetické chudoby, včetně opatření sociální politiky a dalších příslušných národních programů¹⁹. Několik členských států vypracovalo konkrétní iniciativy zaměřené na boj proti energetické chudobě a/nebo podporu zranitelných spotřebitelů, které mohou rovněž řešit potenciální distribuční účinky politik v oblasti klimatu²⁰, Komise však přesto ve svém posouzení konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu z roku 2020 dospěla k závěru²¹, že „velká většina členských států musí ještě vypracovat jasnější strategie a cíle pomocí průřezového přístupu s cílem určit a změřit důsledky transformace energetiky v sociální oblasti, v oblasti zaměstnanosti a dovedností a další distribuční dopady a náležitě zvážit, jak tyto problémy řešit“.

Podle nařízení o společných ustanoveních²², které se vztahuje mimo jiné na Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond plus (ESF+), Fond soudržnosti a Fond pro spravedlivou transformaci (FST), se očekává, že členské státy ve svých programech zohlední obsah svých integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a doporučení Komise týkající se těchto plánů, a to mimo jiné v rámci přezkumu v polovině období. Plány spravedlivé územní transformace v rámci FST by se měly zaměřit na řešení

¹⁵ COM(2021) 743 final, návrh společné zprávy o zaměstnanosti pro rok 2022.

¹⁶ Doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi a o nahrazení doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi (Úř. věst. C 372, 4.11.2020, s. 1).

¹⁷ Doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (Úř. věst. C 417, 2.12.2020, s. 1).

¹⁸ Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1.

¹⁹ Přepracované znění návrhu směrnice o energetické účinnosti v čl. 8 odst. 4 rovněž požaduje, aby členské státy zahrnuly informace o opatřeních v zájmu energetické účinnosti a úsporách v konečném využití energie, jichž bylo dosaženo u osob trpících energetickou chudobou, u zranitelných zákazníků a případně u osob žijících v sociálním bydlení.

²⁰ Eurofound (2021), „Distributional impacts of climate policies in Europe“, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

²¹ COM(2020) 564 final.

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159).

socioekonomického dopadu transformace ve vybraných územích závislých na fosilních palivech nebo průmyslových činnostech s vysokými emisemi skleníkových plynů a měly by obsahovat obecný oddíl o procesu vnitrostátní transformace na základě vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Na podporu všech příslušných zúčastněných stran při využívání zdrojů mechanismu pro spravedlivou transformaci byla zřízena platforma pro spravedlivou transformaci. Kromě Fondu pro spravedlivou transformaci (pilíř 1) obsahuje zvláštní režim v rámci programu Invest EU (pilíř 2) a úvěrový nástroj pro veřejný sektor (pilíř 3).

Vzhledem k tomu, že se tři ze šesti pilířů, které vymezují oblast působnosti Nástroje pro oživení a odolnost, zaměřují na sociální aspekty, obsahují plány pro oživení a odolnost v rámci Nástroje pro oživení a odolnost značné množství reforem a investic, které se týkají aspektů spravedlivé transformace, jak pokud jde o reformy, tak o investice. Vnitrostátní plány a operační programy mají být provedeny ve stávajícím období financování. Ačkoli jsou reformy a investice koncipovány tak, aby měly trvalý dopad, vzhledem k této omezené době trvání nezajišťují zcela komplexní pojetí spravedlivé transformace na vnitrostátní úrovni po roce 2027, zejména s ohledem na cíle EU v oblasti klimatu.

Další dostupné zdroje financování podporují jiné doplňující akce v této oblasti, včetně programu ERASMUS+, Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc propuštěným pracovníkům (EFG), pomoci při oživení pro soudržnost a území Evropy (REACT-EU), Modernizačního fondu a příjmů z dražeb v rámci systému EU pro obchodování s emisemi (ETS), programu LIFE+ a programu Horizont Evropa. Nařízení o ESF+²³ zejména stanoví, že cílem ESF+ je přispívat v souladu se svými specifickými cíli podle čl. 4 odst. 1 k cílům týkajícím se dosažení zelenější, nízkouhlíkové Evropy tak, že selepší systémy vzdělávání a odborné přípravy nezbytné pro přizpůsobení dovedností a kvalifikací, prohloubí se dovednosti mimo jiné u pracovní síly a vytvoří se nová pracovní místa v odvětvích souvisejících s životním prostředím, klimatem, energetikou, oběhovým hospodářstvím a biohospodářstvím.

Ke spravedlivé ekologické transformaci přispívá několik dalších strategií a akčních plánů. Cílem Evropské agendy dovedností z roku 2020²⁴ je umožnit vzdělávání jednotlivcům a zajistit, aby jejich dovednosti byly vhodné pro souběžnou transformaci. V agendě dovedností Komise oznamuje soubor opatření na podporu získávání dovedností pro ekologickou transformaci, včetně individuálních vzdělávacích účtů²⁵, evropského přístupu k mikrokreditům²⁶ a vzdělávání v zájmu environmentální udržitelnosti²⁷. Cílem Paktu pro dovednosti²⁸ je mobilizovat soukromé a veřejné zúčastněné strany, aby přijaly konkrétní opatření za účelem prohlubování dovedností a změny kvalifikace lidí na trhu práce, a případně spojily síly v rámci partnerství. Ke konci listopadu 2021 bylo zřízeno pět takových partnerství²⁹, která se zavázala v nadcházejících letech k prohloubení dovedností a změně kvalifikace u 1,5 milionu osob. Do konce listopadu 2021 shromáždil Pakt pro dovednosti více

²³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21).

²⁴ Sdělení Komise „Evropská agenda dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost“, COM(2020) 274 final, 1. července 2020.

²⁵ Návrh doporučení Rady o individuálních vzdělávacích účtech, COM(2021) 773 final, 8. prosince 2021.

²⁶ Návrh doporučení Rady o evropském přístupu k mikrokreditům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost, COM(2021) 770 final, 8. prosince 2021.

²⁷ Návrh doporučení Rady o vzdělávání v zájmu environmentální udržitelnosti, COM(2021) 557 final, 8. prosince 2021.

²⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=cs>

²⁹ Jedná se o tyto průmyslové ekosystémy: automobilový průmysl, mikroelektronika, letectví a obrana, stavba lodí, energie z obnovitelných zdrojů na moři.

než 500 členů, včetně odvětvových podnikatelských organizací, velkých a malých podniků, univerzit, poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy, sociálních partnerů, obchodních komor, regionálních a místních orgánů, jakož i veřejných a soukromých služeb zaměstnanosti. Aktualizovaná nová průmyslová strategie EU podporuje vytváření pracovních míst v zelené ekonomice a stanoví například důležité úlohy investic do dovedností, aktivních partnerství veřejného a soukromého sektoru, spolupráce při podněcování sociálního dialogu, jakož i vytváření zelených pracovních míst, například prostřednictvím různých celoevropských aliancí, zejména v oblasti baterií, vodíku z obnovitelných zdrojů, plastů v oběhovém hospodářství a surovin. Nová agenda pro spotřebitele³⁰ má pomoci ekologické transformaci a motivovat a podporovat všechny spotřebitele bez ohledu na jejich finanční situaci a umožnit jim, aby hráli aktivní úlohu v ekologické transformaci, aniž by od nich byl vyžadován konkrétní životní styl nebo docházelo k sociální diskriminaci³¹.

Cílem Dlouhodobé vize pro venkovské oblasti EU³² je dále, opět prostřednictvím ekologické transformace, posílit a více propojit venkovské oblasti, aby byly odolnější a lépe prospívaly. V neposlední řadě strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů na období 2020–2030 stanoví sedm cílů na úrovni EU na období do roku 2030, včetně zlepšení účinného rovného přístupu k vhodnému, desegregovanému bydlení a základním službám³³.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Sociální spravedlnost je součástí koncepce legislativních návrhů v rámci balíčku „Fit for 55“. Návrh revize směrnice o zdanění energie³⁴ nabízí zejména možnosti dočasného osvobození zranitelných domácností od vyšších daní z energie. Navrhované přepracované znění směrnice o energetické účinnosti³⁵, jakož i přepracované znění směrnice o energetické náročnosti budov³⁶ a navrhovaná revize směrnice o obnovitelných zdrojích energie³⁷ stimulují úspory energie, které mohou být silným nástrojem pro zmírnění energetické chudoby. Uplatňování zásady „energetická účinnost v první řadě“ dále zajistí, aby měly ekonomicky znevýhodněné skupiny prospěch z toho, že budou řešení v oblasti energetické účinnosti považována za první možnost při rozhodování o politice, plánování a investicích i v dalších oblastech politiky. Návrh přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti rovněž obsahuje zvláštní povinnost členských států podporovat domácnosti čelící energetické chudobě a zranitelné domácnosti za účelem dosažení úspor energie. Navrhované nařízení o infrastruktuře pro

³⁰ Sdělení Komise „Nový program pro spotřebitele – Posílení odolnosti spotřebitele pro udržitelné oživení“, COM(2020) 696 final.

³¹ Jak bylo oznámeno v Nové agendě pro spotřebitele, Komise předloží legislativní návrh na posílení postavení spotřebitelů v rámci zelené transformace.

³² Sdělení Komise „Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU – na cestě k posílenému, propojenému, odolnému a prosperujícímu venkovu do roku 2040“, COM(2021) 345 final.

³³ Sdělení Komise „Strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů na období 2020–2030“, COM(2020) 620 final.

³⁴ Návrh směrnice Rady, kterou se mění struktura rámcových předpisů Unie o zdanění energetických produktů a elektřiny (přepracované znění), COM(2021) 563 final.

³⁵ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické účinnosti (přepracované znění), COM (2021) 558 final.

³⁶ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov (ve znění směrnice (EU) 2018/844 ze dne 30. května 2018), COM(2021) 802 final.

³⁷ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652, COM(2021) 557 final.

alternativní paliva³⁸ zajistí, aby se infrastruktury pro dobíjení a doplňování paliva vozidel s nulovými emisemi dostaly do všech částí Evropy a byly přístupné všem.

Ačkoli k vyššímu cíli v oblasti snižování emisí bude muset přispět každý členský stát, zohledňují se různé výchozí pozice a různé možnosti. Nástroje, jako je nařízení o „sdílení úsilí“³⁹, mají za cíl spravedlivě rozdělit úsilí mezi členské státy, a zajistit tak solidaritu mezi členskými státy a regiony. Modernizační fond⁴⁰ podporuje deset členských států EU s nižšími příjmy při jejich přechodu na klimatickou neutralitu tím, že jim pomáhá modernizovat energetické systémy a zvyšovat energetickou účinnost. Fond pro spravedlivou transformaci⁴¹ je koncipován tak, aby řešil sociální a hospodářské dopady ekologické transformace se zaměřením na regiony, průmyslová odvětví a pracovníky, kteří se během transformace potýkají s největšími problémy.

Navrhovaný Sociální fond pro klimatická opatření pomůže zmírnit dopad na zranitelné domácnosti, uživatele dopravy a mikropodniky, které jsou významně zasaženy nárůstem cen fosilních paliv v důsledku zavedení obchodování s emisemi z paliv používaných v budovách a silniční dopravě. Podpoří spravedlnost a solidaritu mezi členskými státy navzájem i v rámci jednotlivých členských států a zároveň zmírní riziko energetické chudoby a problémů v oblasti dopravy a doplní stávající mechanismy. Fond bude podporovat domácnosti při investicích do energetické účinnosti a ekologického vytápění a chlazení budov včetně integrace energie z obnovitelných zdrojů a rovněž bude financovat přístup k mobilitě s nulovými a nízkými emisemi. Do doby, než se projeví dopad investic na snížení emisí a účtů za energii u zranitelných skupin, umožní fond členským státům financovat v případě potřeby opatření poskytující dočasnou přímou podporu příjmů zranitelným domácnostem a domácnostem, které jsou zranitelnými uživateli dopravy, s cílem snížit bezprostřední dopad nárůstu cen fosilních paliv v důsledku zahrnutí budov a silniční dopravy do oblasti působnosti směrnice 2003/87/ES.

Kromě toho členské státy mohou dále využívat příjmy z dražeb povolenek v rámci systému EU pro obchodování s emisemi, odvodů a daní z cen energie, jakož i z environmentálních daní na podporu znevýhodněných skupin, jak je uvedeno v posouzení dopadů připojeném k plánu pro dosažení cíle v oblasti klimatu do roku 2030 a v některých iniciativách balíčku „Fit for 55“.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Návrh bude vycházet z článku 292 SFEU ve spojení s článkem 149 SFEU a článkem 166 SFEU.

³⁸ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU, COM(2021) 559 final.

³⁹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody, COM(2021) 555 final.

⁴⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/410 ze dne 14. března 2018, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií a rozhodnutí (EU) 2015/1814 (Text s významem pro EHP) (Úř. věst. L 76, 19.3.2018, s. 3).

⁴¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 1).

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Členské státy navrhnou a vyberou opatření a investice k zajištění spravedlivého přechodu ke klimatické neutralitě včetně zvláštních opatření, která mohou navrhnout v rámci stávajících mechanismů financování, politických nástrojů a správy.

- **Proporcionalita**

V souladu se Zelenou dohodou pro Evropu, strategickou agendou Evropské rady na období 2019–2024, zprávou Evropského parlamentu „o silné sociální Evropě pro spravedlivou transformaci“⁴², zprávou Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Zelenou dohodu nelze realizovat bez sociální dohody“⁴³ a stanoviskem Výboru regionů „Silná sociální Evropa pro spravedlivou transformaci“⁴⁴ je nezbytné přijmout opatření na úrovni Unie, aby bylo dosaženo rychlé a stabilní ekologické transformace, která bude plnit závazné cíle přijaté v evropském právním rámci pro klima a zároveň nikoho neopomine. To také vyžaduje, aby byly sociální a pracovní výzvy vyplývající z ekologické transformace řešeny soudržným a účinným způsobem ve všech členských státech.

Podle celounijního posouzení konečných integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, které Komise zveřejnila v září 2020⁴⁵, je zapotřebí dalšího úsilí k zajištění spravedlivého přechodu na čistou energii v nejvíce postižených regionech. Vzhledem k rozsahu a účinkům navrhovaného opatření se pokyny pro členské státy jeví jako nezbytné a přiměřené.

Aby se předešlo zbytečné administrativní zátěži na straně členských států, bude provádění politických pokynů stanovených v tomto doporučení sledováno podle potřeby prostřednictvím procesu evropského semestru a dalších stávajících procesů, zejména správy energetické unie a opatření v oblasti klimatu.

- **Volba nástroje**

Navrhovaným nástrojem je návrh doporučení Rady, což respektuje zásady subsidiarity a proporcionality. Vychází ze stávajícího systému práva Evropské unie a je v souladu s typem nástrojů, které jsou k dispozici pro opatření Evropské unie v oblastech zaměstnanosti a sociální politiky. Stanoví opatření, která mají členské státy zvážit, a poskytuje pevný základ pro spolupráci na úrovni Evropské unie v této oblasti, přičemž plně respektuje pravomoci členských států v příslušných oblastech politiky.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Na tento návrh se nevztahuje.

⁴² Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o silné sociální Evropě pro spravedlivou transformaci (2020/2084(INI)).

⁴³ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Zelenou dohodu nelze realizovat bez sociální dohody (stanovisko z vlastní iniciativy), EHSV 2020/01591 (Úř. věst. C 341, 24.8.2021, s. 23).

⁴⁴ Stanovisko Evropského výboru regionů Silná sociální Evropa pro spravedlivou transformaci, VR 2020/02167 (Úř. věst. C 440, 18.12.2020, s. 42).

⁴⁵ COM(2020) 564 final.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Útvary Komise již v souvislosti s ekologickou transformací, včetně jejích sociálních aspektů a aspektů trhu práce, zrealizovaly řadu obecných a cílených konzultačních aktivit, zejména prostřednictvím:

- cílených konzultací, jakož i online veřejné konzultace v rámci legislativních balíčků „Fit for 55“ z července 2021 a prosince 2021 (např. systém EU pro obchodování s emisemi, směrnice o zdanění energie, směrnice o energetické účinnosti, směrnice o energetické náročnosti budov a další),
- dvoustranných/mnohostranných setkání zúčastněných stran, včetně více než 50 jednání o revizi systému ETS, zejména v souvislosti s balíčkem přijatým dne 14. července 2021,
- online otevřené veřejné konzultace o plánu pro dosažení cíle v oblasti klimatu do roku 2030 (březen – červen 2020; více než 1 000 odpovědí) v návaznosti na čtyřtýdenní konzultaci týkající se počátečního posouzení dopadů.

Za účelem přípravy tohoto návrhu doporučení Rady vedla Komise v říjnu a listopadu 2021 **cílené konzultace a výměny názorů** s Výborem pro zaměstnanost, Výborem pro sociální ochranu, Výborem pro hospodářskou politiku, evropskými sociálními partnery a organizacemi občanské společnosti působícími v oblasti zdravotního postižení a sociální politiky a politiky zaměstnanosti.

Konzultace poskytly širokou podporu iniciativě zabývající se sociálními a pracovními aspekty transformace a zajistily, aby nebyl nikdo opomenut. Konkrétně se účastníci celkově shodli na tom, že je třeba se zaměřit na několik aspektů: komplexní balíčky politických opatření k dosažení spravedlivé transformace včetně opatření k prohlubování dovedností a změnám kvalifikace; řádné využívání stávajících politik a nástrojů financování, zamezení duplicitě a administrativní zátěži; lepší pochopení dopadů politik v oblasti změny klimatu na zaměstnanost a sociální oblast včetně dopadů na kvalitu pracovních míst a související monitorování a podávání zpráv na základě „údajů z praxe“ a příslušných ukazatelů; začleňování hlediska rovnosti, ale také požadavky na více finančních prostředků a budování kapacit, zejména pro malé a střední podniky; začlenění do stávajících mechanismů správy a zapojení sociálních partnerů a občanské společnosti do navrhování a provádění strategií v oblasti změny klimatu a financování spravedlivé transformace.

Od 29. října 2021 do 19. listopadu 2021 Komise rovněž vyhlásila **otevřenou výzvu k předložení faktických podkladů** poté, co obdržela 66 příspěvků od širokého spektra zúčastněných stran: veřejných orgánů, evropských a vnitrostátních sociálních partnerů, organizací občanské společnosti v oblasti sociálních věcí, ale také organizací zabývajících se klimatem a životním prostředím, jakož i akademických a výzkumných institucí.

Celkově respondenti vyjádřili silnou podporu dlouhodobé strategii ekologické transformace a uvítali zaměření na zaměstnanost a sociální aspekty. Konkrétně byl v několika příspěvcích zdůrazněn potenciální dopad na nerovnosti, pracovní místa a dovednosti, přičemž zazněl obecný apel na poskytnutí odpovídajícího financování, jakož i technické pomoci, pokud jde o dostupné nástroje financování pro členské státy, zejména se zaměřením na zranitelné regiony, odvětví a skupiny. Příspěvky rovněž zdůrazňovaly zvýšenou potřebu investic do iniciativ zaměřených na změny kvalifikace a prohlubování dovedností, budování kapacit a infrastruktury. Širokou podporu získalo posílení sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání, přičemž někteří respondenti požadovali, aby měli pracovníci právo na

informace, konzultace a spolurozhodování. Převážná většina příspěvků navíc zdůrazňovala potřebu podrobného mapování a analýzy. V řadě příspěvků zazněly i další problémy, zejména opatření na přímou podporu příjmů zranitelných pracovníků a domácností, přístup k základním službám, včetně dopravy, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci přizpůsobené „zeleným pracovním místům“.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Evropská komise shromažďuje poznatky v oblasti sociální politiky, politiky zaměstnanosti a souvisejících politik, mimo jiné prostřednictvím Střediska pro sledování sociální situace⁴⁶, aby posílila znalosti v oblasti sociální politiky, sociální ochrany a zaměstnanosti a zároveň zajistila politicky relevantní výzkum současné socioekonomické situace v EU založený na faktech. Středisko pro sledování sociální situace se zabývá čtyřmi hlavními oblastmi výzkumu: chudoba, příjmová nerovnost, sociální nerovnost, zdraví a dobré životní podmínky; zaměstnanost, nezaměstnanost a výsledky na trhu práce; sociální stát, sociální politika a politika na trhu práce a trh práce a distribuční dopady megatrendů.

V návaznosti na předchozí akce na toto téma uspořádalo Středisko pro sledování sociální situace v listopadu 2021 každoroční výzkumný seminář s názvem „Sociální a pracovní aspekty přechodu na klimatickou neutralitu“. Akce se zaměřila na potenciální dopady ekologické transformace na zaměstnanost, kvalitu pracovních míst a dovednosti, jakož i na další distribuční dopady, jako je energetická chudoba a přístup k základním službám.

Podle hlavních zjištění projednaných s odborníky je souhrnný očekávaný dopad celkově pozitivní, přičemž se očekává zvýšení zaměstnanosti v odvětvích úspor energie, stavebnictví a obnovitelných zdrojů energie, mimo jiné u pracovníků s nízkou a střední kvalifikací. Očekává se naopak snížení zaměstnanosti a mezd v energeticky náročných a v tzv. hnědých odvětvích, v nichž je snižování emisí obtížné, což poukazuje na potřebu investic do rozsáhlého prohlubování dovedností a změn kvalifikace.

Mezi politické nástroje, které odborníci označili za vhodné k podpoře spravedlivé transformace, patřily daně, sociální transfery, dotace a regulace, přičemž s každým z nich je spojena jiná úroveň vlastního kapitálu a účinnosti. Odborníci se obecně shodli na tom, že je důležité prostřednictvím transferů a dotací kompenzovat určité regresivní nebo nepřiměřené dopady, zejména pro domácnosti s nízkými a nižšími středními příjmy, mimo jiné proto, aby bylo zajištěno společenské přijetí politických opatření.

Seminář rovněž vymezil oblasti, které by bylo záhodno dále zkoumat. Patří mezi ně mimo jiné: a) geoprostorový aspekt zaměstnanosti, sociálních a distribučních účinků opatření v oblasti klimatu, mimo jiné prostřednictvím dalších simulací zahrnujících všechny země EU a odhadu dopadů podle oblastí a stupně urbanizace; b) integrace makro- a mikromodelů, včetně podrobnějšího modelování přechodů na trhu práce, zejména napříč odvětvími, a souvisejících potřeb sociálních investic na podporu změn kvalifikace a dovedností, jakož i prohlubování dovedností; c) integrace modelů rozdělení příjmů a rozpočtu domácností do základních makromodelů a d) vypracování ukazatelů „míry ekologičnosti“ činností, pracovních míst a dovedností.

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=1049>

- **Posouzení dopadů**

Navrhovaný nástroj – doporučení Rady – obsahuje pokyny k provádění sociální politiky, politiky zaměstnanosti a souvisejících politik, které mají řešit problémy spojené s ekologickou transformací. Jelikož však pokyny zachovávají členským státům flexibilitu, pokud jde o výběr a koncepci opatření, není vyžadováno posouzení dopadů.

Doprovodný pracovní dokument útvarů Komise poskytuje přehled a diskusi o dostupných poznatcích, na nichž jsou založeny doporučené politické zásahy, přičemž vychází z analýz uvedených v příslušných zprávách o posouzení dopadů připojených ke sdělení o plánu cílů v oblasti klimatu do roku 2030 a z iniciativ balíčku „Fit for 55“. Začleňuje nové poznatky z dodatečných analýz provedených Evropskou komisí včetně aktualizací ukazatelů energetické chudoby podle příjmových skupin pro členské státy, u nichž jsou již v databázi EU-SILC k dispozici údaje za rok 2020. V neposlední řadě využívá zpětné vazby získané během cílených konzultací na podzim 2021, kdy Evropská komise oslovila mimo jiné členské státy, sociální partnery, občanskou společnost, včetně mladých lidí, a odborníky v oblasti analýzy trhu práce, sociální politiky a spravedlivé transformace.

Některé z nejdůležitějších poznatků se týkají těchto politických aspektů:

Prokazují, že potenciál transformace pro vytváření pracovních míst závisí jak na aktivní podpoře přechodů na trhu práce a vytváření pracovních míst, tak na schopnosti pracovníků osvojovat si dovednosti přizpůsobené situaci na trhu práce a průmyslovému prostředí, které se vyznačuje zelenými pracovními místy a výrobními procesy šetrnými ke klimatu.

Poskytují modely, jež prokazují schopnost nahrazovat daňové příjmy z práce příjmy souvisejícími s klimatem, internalizovat negativní externalitu v oblasti životního prostředí prosazováním zásady „znečišťovatel platí“ a zlepšovat výsledky trhu práce při současném snížení expozice vůči environmentálním rizikům, a to v neposlední řadě i u nejzranitelnějších osob, jakož i o schopnosti zmírňovat nepříznivé distribuční účinky za pomoci cílených opatření převádějících příjmy z energetických daní a cen uhlíku zpět nejvíce zasaženým domácnostem a zejména zranitelným domácnostem.

Zdůrazňují, jak mohou cílené investice do energetické účinnosti, dekarbonizace vytápění, chlazení a dopravy, přístupu k základním službám, včetně alternativních řešení udržitelné mobility, a zvyšování povědomí, v případě potřeby doplněné o dočasnou a cílenou přímou podporu příjmů pro zranitelné spotřebitele a domácnosti, zajistit spravedlivou a inkluzivní transformaci energetiky se zaměřením na nejvíce zasažené osoby a domácnosti, zejména zranitelné osoby a domácnosti.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Na tento návrh se nevztahuje.

- **Základní práva**

Nebyl zjištěn žádný negativní dopad na základní práva. Iniciativa naopak podporuje práva zakotvená v Listině základních práv Evropské unie, včetně hlav Rovnost a Solidarita, jako je právo na spravedlivé pracovní podmínky (článek 31), právo na vzdělání (článek 14) a nárok na sociální zabezpečení a sociální pomoc (článek 34), který se týká dávek sociálního zabezpečení a sociálních služeb poskytujících ochranu v určitých případech, jakož i práva na sociální pomoc a pomoc v oblasti bydlení.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Tento návrh doporučení nevyžaduje dodatečné zdroje z rozpočtu EU.

Možnosti financování z rozpočtu EU týkající se spravedlivého přechodu ke klimatické neutralitě jsou již k dispozici v souladu s politikou cílů a intervenční logikou jednotlivých fondů a programů⁴⁷.

Doporučení obsahuje pokyny týkající se vnitrostátních rozpočtů a jejich možné úlohy při provádění doporučení.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsob monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Navrhuje se, aby Komise monitorovala provádění tohoto doporučení Rady ve spolupráci s členskými státy a v rámci evropského semestru.

Kromě toho se navrhuje, aby členské státy zohlednily toto doporučení Rady při aktualizaci svých integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu v roce 2023 (co se týče návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu) a v roce 2024 (co se týče konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu) podle článku 14 nařízení (EU) 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu (dále jen „nařízení o správě“) a ve svých vnitrostátních zprávách o pokroku v oblasti energetiky a klimatu podle článku 17 uvedeného nařízení. Doporučení by mělo zejména informovat o začleňování aspektů spravedlivé transformace do všech opatření a akcí plánovaných v rámci každého z pěti rozměrů energetické unie uvedených v čl. 1 odst. 2 nařízení o správě. Doporučení by mělo rovněž sloužit jako podklad pro konkrétní vnitrostátní akce a opatření zaměřující se na řešení zaměstnanosti, dovedností, energetické chudoby a dalších sociálních a distribučních aspektů vnitřního trhu s energiemi, pokud se pro ně členské státy rozhodnou, a tím členské státy podpořit, aby ve svých integrovaných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu nastínily odpovídající politiky a opatření zaměřená na tuto problematiku v souladu s čl. 3 odst. 3 písm. d), včetně opatření sociální politiky a dalších příslušných národních programů a politik, přičemž tato podpora bude směřovat zejména k těm členským státům, které mají významné množství domácností trpících energetickou chudobou.

Prostřednictvím zavedeného mechanismu mnohostranného dohledu a stávajících mechanismů správy Komise v rámci evropského semestru provede analýzu možných dopadů transformace, určí nejvíce zasažené osoby a případně poskytne členským státům doporučení pro jednotlivé země na základě hlavních směrů politiky zaměstnanosti a sociální politiky členských států.

- **Informativní dokumenty (u směrnic)**

Na tento návrh se nevztahuje.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Body 1 a 2 vymezují předmět, cíle a strukturu doporučení.

⁴⁷ Přehled příslušných nástrojů financování a jejich vzájemných vazeb, jakož i jejich úloha při řešení doporučení obsažených v tomto návrhu, jsou podrobněji popsány v doprovodném pracovním dokumentu útvarů Komise (SWD(2021) 452).

Bod 3 obsahuje definice, které se mají používat pro účel doporučení.

Body 4 až 7 doporučují členským státům vytvořit a implementovat komplexní a soudržné balíčky politických opatření pro spravedlivou ekologickou transformaci s cílem aktivně podporovat kvalitní pracovní místa; zajistit přístup ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání, odborné přípravě a celoživotnímu učení; zajistit spravedlivé systémy daní a dávek a sociální ochrany; zajistit přístup k cenově dostupným základním službám a bydlení v rámci přechodu ke klimatické neutralitě.

Body 8 až 9 doporučují členským státům, aby zavedly a provedly další průřezové prvky, které podporují spravedlivou a inkluzivní ekologickou transformaci, zejména s cílem zajistit inkluzivní celohospodářský přístup a poskytnout pevnou faktickou základnu, která je nezbytná pro zavedení řádné sociální politiky a politiky trhu práce podporující spravedlivou a inkluzivní transformaci.

Bod 10 doporučuje členským státům, aby optimálně využívaly veřejné a soukromé financování s cílem zajistit účinnou finanční podporu, zejména vyčleněním a využíváním odpovídajících vnitrostátních zdrojů; navrhnout vhodné kombinace opatření ve vnitrostátních plánech v rámci navrhovaného Sociálního fondu pro klimatická opatření a zajistit soudržné a optimální využívání finančních prostředků spojených se spravedlivou transformací na všech úrovních, včetně úrovně EU.

Bod 11 vítá záměr Komise přijmout opatření navazující na doporučení Rady, zejména za účelem podpory veřejné diskuse o spravedlivé transformaci, posílení datové a metodické základny, monitorování a výhledové analýzy, přezkumu pokroku při provádění tohoto doporučení v kontextu mnohostranného dohledu, zejména v rámci evropského semestru a v kontextu energetické unie a opatření v oblasti klimatu.

Návrh

DOPORUČENÍ RADY**ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 166 odst. 4 a článek 292 ve spojení s článkem 149 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Je třeba urychleně snížit emise skleníkových plynů, zejména za účelem snížení vzestupu hladiny moří a pravděpodobnosti extrémních povětrnostních jevů, které již postihují všechny regiony na celém světě⁴⁸, a za účelem snížení hospodářských a sociálních nákladů spojených s dopady globálního oteplování⁴⁹. Unie a její členské státy jsou smluvními stranami Pařížské dohody přijaté v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) v prosinci 2015 (dále jen „Pařížská dohoda“)⁵⁰, která zavazuje smluvní strany k udržení nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a k úsilí o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí.
- (2) Změna klimatu a zhoršování stavu životního prostředí představují vážné hrozby, které vyžadují naléhavá opatření, jak nedávno potvrdila šestá hodnotící zpráva Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) o fyzikálních základech. Lidské utrpení a hospodářské ztráty způsobené častějšími extrémními jevy souvisejícími s klimatem, jako jsou povodně, vlny veder, sucha a lesní požáry, jsou stále častější. V EU tyto ztráty činí v průměru již více než 12 miliard EUR ročně.⁵¹ Pokud globální oteplování dosáhne 3 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí, mohly by tyto ztráty dosáhnout dalších 175 miliard EUR (1,38 % HDP EU). Tak by tomu bylo v případě 3 °C oproti 65 miliardám EUR v případě 2 °C a 36 miliardám EUR ročně v případě 1,5 °C. To by neúměrně poškodilo určité skupiny, zejména osoby, které se již nyní nacházejí ve zranitelném postavení, a regiony, které již nyní čelí problémům.
- (3) Zelená dohoda pro Evropu⁵² vymezuje strategii pro Unii s cílem stát se prvním klimaticky neutrálním kontinentem a přeměnit se v udržitelnou, spravedlivější a

⁴⁸ Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC), 2021: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Příspěvek pracovní skupiny I k šesté hodnotící zprávě Mezivládního panelu pro změnu klimatu.

⁴⁹ JRC, PESETA IV, <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv/economic-impacts>

⁵⁰ Pařížská dohoda (Úř. věst. L 282, 19.10.2016, s. 4).

⁵¹ Evropská komise (2021), studie PESETA IV „Climate change impacts and adaptation in Europe“, Společné výzkumné středisko, Sevilla, <http://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>

⁵² Sdělení Komise „Zelená dohoda pro Evropu“, COM(2019) 640 final.

prosperující společnost, jež respektuje meze naší planety. Potřeba spravedlivé transformace je nedílnou součástí Zelené dohody pro Evropu, která zdůrazňuje, aby nebyl opomenut žádný jednotlivec či region. Evropský právní rámec pro klima⁵³ stanoví závazný celounijní cíl dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050 a závazný střednědobý cíl spočívající ve snížení čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 % ve srovnání s rokem 1990. Cílem 8. akčního programu pro životní prostředí na období do roku 2030⁵⁴ je chránit, zachovávat a posilovat přírodní kapitál Unie a chránit zdravý a blahobyt občanů před environmentálními riziky a dopady.

- (4) Přejít ke klimaticky neutrální ekonomice a společnosti vyžaduje komplexní politická opatření a značné investice v mnoha oblastech, jako jsou opatření v oblasti klimatu, energetiky, životního prostředí, průmyslu, výzkumu a inovací⁵⁵. Za účelem splnění závazného cíle pro rok 2030 na úrovni Unie předložila Komise dne 14. července 2021 balíček „Fit for 55“⁵⁶. Tento balíček obsahuje návrhy na aktualizaci příslušných právních předpisů včetně systému EU pro obchodování s emisemi (ETS)⁵⁷, směrnice o zdanění energie, směrnice o energetické účinnosti a směrnice o obnovitelných zdrojích energie, nařízení o normách pro emise CO₂ pro osobní automobily a lehká užitková vozidla (dodávky), nařízení o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví, směrnice o infrastruktuře pro alternativní paliva a nařízení o „sdílení úsilí“ s ohledem na odvětví mimo stávající systém ETS, konkrétně odvětví dopravy a budov. Obsahuje rovněž nové legislativní návrhy, zejména na podporu používání čistších paliv v odvětví letecké a námořní dopravy a také zavedení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích a zřízení Sociálního fondu pro klimatická opatření, který přímo souvisí s navrhovaným zavedením systému obchodování s emisemi z paliv používaných v budovách a v silniční dopravě. Balíček „Fit for 55“ ve spojení s opatřeními přijatými na úrovni EU na podporu a stimulaci nezbytných veřejných a soukromých investic pomůže podpořit a urychlit růst nových trhů, například pro čistá paliva a vozidla s nízkými emisemi, čímž se sníží náklady na udržitelnou transformaci pro podniky i občany.
- (5) Členské státy se ve strategické agendě Evropské rady na období 2019–2024 zavázaly, že zajistí spravedlivý přechod ke klimatické neutralitě, která bude inkluzivní a nikoho neopomine. Na mezinárodní úrovni členské státy podpořily cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje a Pařížskou dohodu, která odkazuje na nezbytnost spravedlivého přesunu pracovní síly a podporu důstojné práce a kvalitních pracovních míst. Pokyny Mezinárodní organizace práce (MOP) poskytují mezinárodně uznávaný politický rámec pro spravedlivý přechod k environmentálně udržitelným ekonomikám a

⁵³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) (Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁵⁴ Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2030, COM(2020) 652 final.

⁵⁵ Například pokud jde o infrastrukturu, bude Evropa v tomto desetiletí jen ke splnění cíle snížení emisí v energetických systémech stanoveného do roku 2030 potřebovat dodatečné investice ve výši přibližně 350 miliard EUR ročně, na další cíle v oblasti životního prostředí pak bude nutno vynaložit 130 miliard EUR.

⁵⁶ Sdělení Komise „Fit for 55“: plnění klimatického cíle EU pro rok 2030 na cestě ke klimatické neutralitě“, COM(2021) 550 final.

⁵⁷ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii, rozhodnutí (EU) 2015/1814 o vytvoření a uplatňování rezervy tržní stability pro systém Unie pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a nařízení (EU) 2015/757, COM(2021) 551 final.

společnostem pro všechny⁵⁸. Kromě toho 54 signatářů (států a sociálních partnerů) podpořilo Slezské prohlášení o solidaritě a spravedlivé transformaci z roku 2018, které bylo přijato na konferenci COP 24 v Katovicích, a to včetně Evropské komise, která tak učinila jménem Evropské unie⁵⁹, a 21 jednotlivých členských států EU. Evropská unie a deset jednotlivých členských států podepsaly prohlášení z roku 2021 o podpoře podmínek pro spravedlivou transformaci na mezinárodní úrovni, které bylo přijato na konferenci COP 26 v Glasgow, v němž se zavázaly zahrnout informace o spravedlivé transformaci do dvouletých zpráv o transparentnosti v rámci podávání zpráv o našich politikách a opatřeních k dosažení našich vnitrostátně stanovených příspěvků.

- (6) Spravedlnost a solidarita jsou určujícími zásadami politik Unie v oblasti ekologické transformace a jsou nezbytným předpokladem široké a trvalé podpory této transformace ze strany veřejnosti. Zelená dohoda pro Evropu zdůrazňuje, že transformace musí být spravedlivá a inkluzivní, musí klást na první místo občany a věnovat zvláštní pozornost podpoře regionů, průmyslových odvětví, pracovníků, domácností a spotřebitelů, již budou čelit největším problémům. Sdělení Silná sociální Evropa pro spravedlivou transformaci⁶⁰ navíc zdůrazňuje, že provádění Zelené dohody pro Evropu poskytne Evropě nástroje, aby mohla vynakládat větší úsilí, pokud jde o vzestupnou konvergenci, sociální spravedlnost a společnou prosperitu.
- (7) Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv⁶¹ zdůrazňuje, že aby bylo možné se posunout kupředu směrem k zelenějšímu a digitálnějšímu desetiletí, v němž se Evropanům bude dařit, bude zapotřebí jednota, koordinace a solidarita. Navrhuje tři hlavní cíle EU pro rok 2030, a sice že do roku 2030 by mělo být zaměstnáno nejméně 78 % obyvatel ve věku od 20 do 64 let⁶²; minimálně 60 % všech dospělých osob by se mělo každý rok účastnit odborné přípravy⁶³; počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením by se měl do roku 2030 snížit alespoň o 15 milionů⁶⁴. Tyto hlavní cíle pro rok 2030 uvítali jak vedoucí představitelé EU v Portském prohlášení z května 2021⁶⁵, tak i Evropská rada v červnu 2021.
- (8) Při zavedení vhodných doprovodných politik⁶⁶ by ekologická transformace mohla celkově vytvořit v EU do roku 2030 přibližně 1 milion dalších kvalitních pracovních

⁵⁸ Pokyny vymezují pojem spravedlivé transformace a vyzývají tvůrce politik a sociální partnery, aby podporovali spravedlivou transformaci na celosvětové úrovni.

⁵⁹ Generální sekretariát Rady, 14545/1/18 REV1 ze dne 26. listopadu 2018.

⁶⁰ Sdělení Komise „Silná sociální Evropa pro spravedlivou transformaci“, COM(2020) 14, kterým se zahajuje veřejná konzultace k akčnímu plánu pro evropský pilíř sociálních práv.

⁶¹ Sdělení Komise „Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv“, COM(2021) 102 final. Evropský pilíř sociálních práv, který byl vyhlášen a podepsán Radou Evropské unie, Evropským parlamentem a Komisí na summitu v Göteborgu v listopadu 2017, je vůdčím Unie na cestě k silné sociální Evropě.

⁶² V zájmu dosažení tohoto celkového cíle musí Evropa usilovat o snížení rozdílu v zaměstnanosti žen a mužů ve srovnání s rokem 2019 alespoň na polovinu; snížit podíl mladých lidí ve věku 15–29 let, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET), na 9 % a zvýšit poskytování formálního předškolního vzdělávání a péče.

⁶³ Konkrétně by alespoň 80 % osob ve věku 16–74 let mělo mít základní digitální dovednosti, mělo by se dále snižovat předčasné ukončování školní docházky a měla by se zvýšit účast na vyšším sekundárním vzdělávání.

⁶⁴ Z 15 milionů osob, které se mají vymanit z chudoby nebo sociálního vyloučení, by mělo být nejméně 5 milionů dětí.

⁶⁵ Evropská rada, Portské prohlášení, 8. května 2021.

⁶⁶ Sdělení Komise „Fit for 55“: plnění klimatického cíle EU pro rok 2030 na cestě ke klimatické neutralitě“, COM(2021) 550 final.

míst⁶⁷ a do roku 2050⁶⁸ pak další 2 miliony v odvětvích, jako je stavebnictví, IKT či obnovitelná energie, a zároveň zmírnit dlouhodobý úbytek pracovních míst pro pracovníky se střední kvalifikací, k němuž dochází v důsledku automatizace a digitalizace. V pesimistickém scénáři by však důsledky ekologické transformace na klimatickou neutralitu v kombinaci s nevhodnou kombinací politik mohly znamenat pokles HDP v Unii až o 0,39 % a ztrátu pracovních míst až o 0,26 %⁶⁹.

- (9) Dopady ekologické transformace na podnikání a zaměstnanost se budou lišit podle odvětví, povolání, regionů a zemí, což bude znamenat změny pracovních míst v rámci odvětví a průmyslových ekosystémů, jakož i rozsáhlé přerozdělení pracovních sil mezi nimi.⁷⁰ Restrukturalizace a přizpůsobení dotčených společností, odvětví a ekosystémů vyžadují rozvoj nových obchodních modelů a rozsáhlé přerozdělení pracovních sil napříč odvětvími a regiony. Ztráta pracovních míst se očekává například v některých těžebních činnostech nebo u výroby energie z fosilních paliv a také v částech automobilového průmyslu. Nové pracovní příležitosti se naopak očekávají v souvislosti s činnostmi zaměřenými na zachování oběhové hodnoty, jakož i v souvislosti s udržitelnou dopravou a výrobou energie. Členské státy by proto měly ve spolupráci se sociálními partnery a/nebo místními a regionálními orgány a zúčastněnými stranami uplatňovat podrobný přístup zaměřený na jednotlivé dotčené regiony a ekosystémy.
- (10) Vytvářením kvalitních pracovních příležitostí pro každého se souběžným přijímáním opatření ke zmírňování energetické a dopravní chudoby a jejich předcházení může ekologická transformace přispět ke zvýšení příjmů a celkovému snížení nerovnosti a chudoby.⁷¹ Může tak pomoci řešit již existující sociálně-ekonomické nerovnosti a sociální vyloučení, zlepšovat zdraví a životní podmínky a podporovat rovnost. Zvláštní pozornost by měla být věnována určitým skupinám obyvatelstva, zejména těm, které se již nacházejí ve zranitelném postavení. Sem se řadí zejména domácnosti s nízkými a nižšími středními příjmy, které vynakládají vysoký podíl svých příjmů na základní služby, jako jsou energie, doprava a bydlení, jakož i mikropodniky a malé a střední podniky. Výsledky modelování ukazují, že to, zda jsou ekologické daně progresivní nebo regresivní, bude z velké části záviset na koncepci nástrojů, včetně například míry, do jaké je snížení daně z příjmu, popř. do jaké jsou jiné možnosti recyklace příjmů zaměřeny na osoby s nižšími příjmy.⁷²

⁶⁷ Pracovní dokument útvarů Komise, Posouzení dopadů doprovázející sdělení „Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030 – Investice do klimaticky neutrální budoucnosti ve prospěch našich občanů“, SWD(2020) 176 final. Projekce vycházející ze scénáře E-QUEST využívajícího scénář „nižšího zdanění práce s nízkou kvalifikací“.

⁶⁸ Evropská komise (2019), Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019, 4. července 2019. Na základě hloubkové analýzy na podporu sdělení Komise COM(2018) 773.

⁶⁹ SWD(2020) 176 final.

⁷⁰ SWD(2020) 176 final.

⁷¹ Evropská komise (2019), „Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019“, kapitola 5, 4. července 2019, a Evropská komise (2020), „Leaving no one behind and striving for more: fairness and solidarity in the European social market economy“, Vývoj zaměstnanosti a sociální situace v Evropě v roce 2020, kapitola 4.2.2, 15. září 2020. Celková chudoba se v této souvislosti měří pomocí dohodnutého ukazatele míry ohrožení chudobou v souladu s ukazateli srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů a souvisejícím hlavním cílem pro rok 2030 v rámci akčního plánu pro evropský pilíř sociálních práv.

⁷² IEEP (2021), Green taxation and other economic instruments: internalising environmental costs to make the polluter pay.

- (11) Činnosti oběhového hospodářství zaměřené na uchovávání hodnoty (včetně obchodních modelů založených na opravách, opětovném použití, repasování a servitizaci) mohou podpořit cenově dostupný a udržitelný přístup ke zboží a službám. Vytvářejí rovněž pracovní místa a příležitosti pro pracovníky s různými úrovněmi dovedností včetně žen, osob se zdravotním postižením a skupin ve zranitelném postavení, přičemž v těchto oblastech působí podniky sociální ekonomiky. Tím, že se vyhýbají novým nákupům, výrazně snižují emise uhlíku a zároveň vytvářejí lokální pracovní místa v souvislosti s produkty, které je třeba opravovat, renovovat nebo sdílet.
- (12) Podle nejnovějších dostupných údajů v databázi EU-SILC za období 2019/2020⁷³ postihla energetická chudoba přibližně 8 % obyvatelstva EU, tj. více než 35 milionů osob, které nebyly schopny dostatečně vytápět své domovy, přičemž mezi jednotlivými členskými státy a příjmovými skupinami⁷⁴ existovaly značné rozdíly. Celkově Středisko pro sledování energetické chudoby odhaduje, že energetickou chudobou trpí více než 50 milionů domácností v Evropské unii. Energetická chudoba, která je důsledkem kombinace nízkých příjmů, vysokého podílu disponibilních příjmů vynaložených na energie a nízké energetické účinnosti, představuje pro Unii již nějakou dobu velkou výzvu. Tato forma chudoby postihuje nejen domácnosti s nízkými příjmy, ale v mnoha členských státech rovněž domácnosti s nižšími středními příjmy.⁷⁵ Náchylnější k energetické chudobě⁷⁶ a jejím dopadům jsou rovněž domácnosti s nadprůměrnými energetickými potřebami, mezi něž patří rodiny s dětmi, osoby se zdravotním postižením a starší osoby. Energetickou chudobou jsou obzvláště postiženy také ženy, a zejména samoživitelky a starší ženy⁷⁷. Kromě energetické chudoby se stále více uznává pojem dopravní chudoby v případech, kdy některé kategorie obyvatelstva nejsou schopny dosáhnout společensky a materiálně nezbytné úrovně dopravních služeb. Bez vhodných doprovodných opatření ke zmírnění energetické a dopravní chudoby a předcházení jí hrozí její vystupňování zejména v důsledku internalizace nákladů na emise v tvorbě cen nebo nákladů na přizpůsobení se účinnějším alternativám s nižšími emisemi.
- (13) Zásady sociální spravedlnosti a solidarity jsou pevně zakotveny v koncepci příslušných rámců v oblasti klimatu, energetiky a životního prostředí na úrovni Unie⁷⁸, mimo jiné ve formě zásady „znečišťovatel platí“ a úsilí sdíleného mezi členskými státy, jakož i v částečném přerozdělování povolenek ETS za účelem solidarity, růstu a propojení v rámci Unie a jejich využití pro Modernizační fond, který přispívá k významným investičním potřebám členských států s nižšími příjmy na modernizaci jejich energetických systémů. Rámec právních předpisů EU v oblasti energetické politiky navíc poskytuje členským státům nástroje k zajištění ochrany zákazníků v

⁷³ Údaje v databázi EU-SILC za rok 2019 jsou dostupné pro všechny členské státy; údaje za rok 2020 zatím nejsou k dispozici pro všechny členské státy.

⁷⁴ Kromě toho má až 6,2 % Evropanů, tj. více než 27 milionů osob, nedoplatky za služby.

⁷⁵ COM(2019) 579 final.

⁷⁶ Viz [zpráva](#) ze semináře na téma „Energetická chudoba“ uspořádaného dne 9. listopadu 2016 pro Výbor EP pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE).

⁷⁷ Viz [Gender perspective on access to energy in the EU \(Hledisko rovnosti žen a mužů při přístupu k energii v EU\)](#) (europa.eu), [Gender and energy \(Gender a energetika\)](#) | Evropský institut pro rovnost žen a mužů (europa.eu), [GFE-Gender-Issues-Note-Session-6.2.pdf](#) (oecd.org).

⁷⁸ Sociální spravedlnost je rovněž zahrnuta do koncepce návrhů Komise, které jsou součástí balíčku „Fit for 55“, včetně návrhů směrnice o zdanění energie, směrnice o energetické účinnosti, směrnice o obnovitelných zdrojích energie, směrnice o infrastruktuře pro alternativní paliva, nařízení o „sdílení úsilí“, jakož i návrhu na zřízení Sociálního fondu pro klimatická opatření.

domácnostech, které trpí energetickou chudobou nebo jsou zranitelné, a zároveň zabraňuje narušování trhu⁷⁹. Ačkoli tyto nástroje pomáhají usnadnit ekologickou transformaci, mají zároveň poskytnout prostředky k zajištění nezbytné ochrany v obecnější rovině, jak ukazuje například nedávné sdělení „Řešení nárůstu cen energie: soubor opatření a podpor“⁸⁰. Zřízení nového Sociálního fondu pro klimatická opatření ve výši 72,2 miliardy EUR na období 2025–2032 navíc podpoří zranitelné domácnosti, uživatele dopravy a mikropodniky zasažené zavedením obchodování s emisemi z paliv používaných v silniční dopravě a budovách⁸¹. Fond usnadňuje řešení sociálních dopadů prostřednictvím opatření a investic, jejichž cílem je snížit závislost na fosilních palivech prostřednictvím vyšší energetické účinnosti budov, dekarbonizace vytápění a chlazení budov, včetně integrace energie z obnovitelných zdrojů, a zajištěním lepšího přístupu k mobilitě a dopravě s nulovými či nízkými emisemi ve prospěch zranitelných domácností, zranitelných mikropodniků a zranitelných uživatelů dopravy, v případě potřeby doplněných o dočasnou přímou podporu příjmů pro zranitelné domácnosti, včetně zranitelných uživatelů dopravy.

- (14) Členské státy mají k dispozici celou řadu nástrojů, jak nastítnit a koordinovat svá opatření pro spravedlivou transformaci. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly vyhodnotit počet domácností trpících energetickou chudobou a nastítnit opatření potřebná k řešení sociálních a územních dopadů transformace energetiky⁸². Plány spravedlivé územní transformace by měly určit území způsobilá do roku 2027 pro podporu z Fondu pro spravedlivou transformaci⁸³. Národní plány pro oživení a odolnost financované z nástroje NextGenerationEU stanoví reformy a investice na podporu ekologické transformace, inkluzivního růstu, sociální a územní soudržnosti, odolnosti a vyhlídek pro příští generaci s horizontem provedení do roku 2026⁸⁴.
- (15) V návaznosti na zásady a politiky Zelené dohody pro Evropu, a zejména evropského pilíře sociálních práv, existuje prostor pro komplexní zlepšení koncepce politik napříč odvětvími a zajištění soudržnosti vynakládání prostředků, a to jak na úrovni EU, tak na vnitrostátní úrovni. Ve svém posouzení konečných vnitrostátních plánů v oblasti

⁷⁹ Článek 5 směrnice (EU) 2019/944 Evropského parlamentu a Rady ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU (Text s významem pro EHP) (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 125); článek 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES (Text s významem pro EHP) (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁸⁰ COM(2021) 660 final, 13. října 2021.

⁸¹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Sociální fond pro klimatická opatření, COM(2021) 568 final.

⁸² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 (Text s významem pro EHP) (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1).

⁸³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 1).

⁸⁴ Sdělení Komise „Chvilé pro Evropu: opravit a připravit pro příští generaci“; nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

energetiky a klimatu⁸⁵ Komise sice uznala, že tyto plány obsahují některé ukazatele a politiky týkající se energetické chudoby, avšak dospěla k závěru, že ne vždy jasně stanovují priority financování potřebného pro spravedlivou transformaci, ani pro změny kvalifikace a prohlubování dovedností či podporu přizpůsobení trhu práce. Plány spravedlivé územní transformace by se měly zaměřit na vybraná území, a proto se od nich neočekává, že by stanovovaly celkovou strategii a politiky pro spravedlivou transformaci na vnitrostátní úrovni. Zatímco jimi podpořené reformy a investice, jež pomáhají financovat, jsou koncipovány tak, aby měly trvalý dopad, plány spravedlivé územní transformace i plány pro oživení a odolnost jsou časově omezené. Některá opatření pro spravedlivou transformaci jsou prováděna rovněž v rámci jiných programů a iniciativ, zejména fondů politiky soudržnosti. Sociální plány pro klimatická opatření budou hrát důležitou úlohu při poskytování pomoci nejvíce zasaženým a zranitelným skupinám v souvislosti se zavedením obchodování s emisemi z paliv používaných v silniční dopravě a budovách.

- (16) Spravedlivý přechod ke klimatické neutralitě v Unii do roku 2050 zajistí, aby nebyl nikdo opomenut, zejména pracovníci a domácnosti nejvíce zasažené ekologickou transformací, především pak ti, kteří se již nyní nacházejí ve zranitelném postavení. Za tímto účelem by členské státy měly v souladu s obsahem tohoto doporučení zavést komplexní balíčky politických opatření⁸⁶, posílit průřezové prvky, které podporují spravedlivou ekologickou transformaci, a optimálně využívat veřejné a soukromé financování. Balíčky politických opatření by měly zohledňovat ty osoby a domácnosti, které jsou nejvíce zasaženy ekologickou transformací, zejména ztrátou pracovních míst, ale také změnou pracovních podmínek a/nebo novými požadavky na pracovní pozice, jakož i ty, které jsou vystaveny nepříznivým dopadům na disponibilní příjmy, výdaje a přístup k základním službám. V rámci nejvíce zasažených skupin by balíčky politických opatření měly zohledňovat zejména – nikoliv však výlučně – osoby a domácnosti ve zranitelném postavení, zejména osoby nejvíce vzdálené trhu práce, například z důvodu jejich dovedností, územně specifických podmínek na trhu práce nebo jiných charakteristik, jako je pohlaví, rasový nebo etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientace. Mezi osoby a domácnosti ve zranitelném postavení mohou navíc patřit osoby trpící chudobou a/nebo energetickou chudobou, popř. osoby ohrožené chudobou či energetickou chudobou, které se potýkají s překážkami mobility, nebo jsou nadměrně zatíženy náklady na bydlení. Balíčky politických opatření by měly být přizpůsobeny místním podmínkám a měly by zohledňovat potřeby nejzranitelnějších a nejodlehlejších částí EU, včetně nejvzdálenějších regionů.
- (17) Aktivní podpora kvalitního zaměstnávání by se měla zaměřit na pomoc pracovníkům, uchazečům o zaměstnání, osobám, které nejsou zaměstnané ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, a osobám samostatně výdělečně činným, které jsou nejvíce zasaženy ekologickou transformací. Zejména nedostatečně zastoupené osoby, jako jsou ženy nebo osoby s relativně nízkou schopností přizpůsobit se změnám na trhu práce, potřebují podporu za účelem zlepšení jejich zaměstnatelnosti a při hledání zaměstnání, a to v souladu s doporučením Komise o účinné aktivní podpoře

⁸⁵ Sdělení Komise „Celounijní posouzení integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, Prosazování zelené transformace a podpora hospodářského oživení prostřednictvím integrovaného plánování v oblasti energetiky a klimatu“, COM(2020) 564 final.

⁸⁶ Zejména roční analýzy udržitelného růstu za roky 2021 a 2022, doporučení pro eurozónu na rok 2021 a doporučení pro jednotlivé země.

zaměstnanosti po krizi COVID-19 (EASE)⁸⁷. Na základě předchozích politických pokynů⁸⁸ by tedy balíčky politických opatření měly zahrnovat opatření na míru, která by podporovala pobídky k zaměstnávání a přechodu mezi zaměstnáními, podnikání a opatření pro vytváření kvalitních pracovních míst, zejména pro mikropodniky, malé a střední podniky a nejvíce zasažená území. Měly by rovněž napomáhat účinnému provádění a prosazování stávajících pravidel týkajících se pracovních podmínek a podporovat společensky odpovědnou restrukturalizaci v souladu se stávajícími pravidly a normami. Zásadní úlohu mají sociální partneři, kteří by měli prostřednictvím dialogu přispět k řešení dopadů obtížných aspektů ekologické transformace na zaměstnanost a sociální oblast.

- (18) Přístup ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání, odborné přípravě a celoživotnímu učení pro všechny je zásadní pro zajištění toho, aby měla pracovní síla dovednosti potřebné k uskutečnění ekologické transformace. Aspekty spravedlivé transformace by proto měly být začleněny do koncipování a provádění národních strategií v oblasti dovedností v souladu s Evropskou agendou dovedností a novou aktualizovanou průmyslovou strategií EU⁸⁹. Zásadní vliv budou mít rovněž partnerství v oblasti dovedností v rámci Paktu pro dovednosti. Aktuální poznatky a prognózy týkající se trhu práce a dovedností získané mimo jiné na regionální, odvětvové a profesní úrovni umožňují určit a předpovědět příslušné potřeby v oblasti dovedností specifických pro jednotlivá povolání a průřezových dovedností a mohou posloužit i jako základ pro přizpůsobení učebních osnov, aby odpovídaly dovednostem potřebným pro ekologickou transformaci. Odborné vzdělávání a příprava by měly mladé lidi a dospělé, především ženy, vybavit dovednostmi potřebnými ke zvládnutí ekologické transformace⁹⁰. Učňovská příprava a placené stáže, včetně těch s důrazem na odbornou přípravu, určené především pro mladé lidi přispívají k přechodu na trhu práce, zejména směrem k činnostem napomáhajícím dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí, a do odvětví, která se obzvláště potýkají s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. Aby se naplnily potřeby v oblasti prohlubování dovedností a změn kvalifikace, je třeba podporovat vyšší zapojení dospělých do celoživotního učení mimo jiné tím, že se jednotlivcům umožní vyhledávat odbornou přípravu přizpůsobenou jejich potřebám, a prostřednictvím krátkých a kvalitních kurzů dovedností pro ekologickou transformaci, přičemž se bude vycházet z evropského přístupu k mikrokreditům, což rovněž usnadní oceňování a uznávání výsledků těchto kurzů.
- (19) Mělo by dojít k přezkumu složení systémů daní a dávek a systémů sociální ochrany s ohledem na specifické potřeby vyplývající z ekologické transformace, přičemž by měla být zohledněna i zásada „znečišťovatel platí“ a potřeba, aby doprovodné politiky nezaváděly dotace na spotřebu fosilních paliv, neomezovaly spotřebitele na využití konkrétní technologie a nesnižovaly pobídky k renovaci budov, nahrazování systémů tepelné energie a opatření v oblasti energetické účinnosti obecně. Podporu nejzranitelnějších domácností a pracovníků nejvíce zasažených ekologickou

⁸⁷ Doporučení Komise 2021/402 ze dne 4. března 2021 o účinné aktivní podpoře zaměstnanosti po krizi COVID-19 (EASE) (Úř. věst. L 80, 8.3.2021, s. 1).

⁸⁸ Zejména doporučení EASE a hlavní směry politik zaměřených na zaměstnanost členských států přijaté v říjnu 2020 a opětovně potvrzené v říjnu 2021.

⁸⁹ Sdělení Komise „Aktualizace nové průmyslové strategie 2020: budování silnějšího jednotného trhu pro oživení Evropy“, COM(2021) 350 final.

⁹⁰ Doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (Úř. věst. C 417, 2.12.2020, s. 1).

transformací lze zajistit kombinací různých politik. V závislosti na vnitrostátní a individuální situaci by mohla zahrnovat například přesun daňové zátěže z práce na cíle v oblasti klimatu a životního prostředí v souladu s návrhem revize směrnice o zdanění energií⁹¹, přezkum systémů pro případ nezaměstnanosti a/nebo v případě potřeby dočasnou a cílenou přímou podporu příjmů. Je možné posoudit systémy sociální ochrany a sociálního začleňování a případně je upravit s ohledem na ekologickou transformaci, zejména s cílem zajistit jistotu příjmu, především při přechodu z jednoho zaměstnání do druhého, a poskytovat odpovídající sociální, zdravotní a pečovatelské služby prostřednictvím vhodné sociální infrastruktury, zejména na nejvíce zasažených územích (např. ve venkovských a odlehlých oblastech), aby se zabránilo sociálnímu vyloučení, a řešit zdravotní rizika. Pro vybudování fyzické a finanční odolnosti vůči nezvratným dopadům změny klimatu inkluzivním způsobem je třeba podporovat zvyšování povědomí o rizicích, snižování rizik a řešení pro jejich přenos, zejména zvýšením dostupnosti pojištění a investicemi do řízení rizik katastrof a přizpůsobování se této změně s cílem snížit její fyzické dopady, a tím snížit ztráty a vyplnit mezeru v ochraně klimatu, s přihlédnutím k mikropodnikům, malým a středním podnikům, jakož i venkovským a odlehlým oblastem. Mělo by být posíleno řízení rizik katastrof, včetně systémů civilní ochrany na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU, aby bylo možné lépe předcházet otřesům souvisejícím s klimatem, připravit se a reagovat na ně.

- (20) Každý má právo na přístup ke kvalitním základním službám, včetně energií, dopravy, hygienických podmínek, finančních služeb a digitálních komunikací, přičemž osobám v nouzi by měla být k dispozici pomoc pro přístup k těmto službám⁹². Osobám v nouzi by rovněž měl být poskytnut přístup k sociálnímu bydlení nebo k pomoci v oblasti bydlení dobré kvality⁹³. Kromě toho mohou mít z uplatňování zásady „energetická účinnost v první řadě“ prospěch domácnosti s nízkými a středními příjmy, zranitelní zákazníci, včetně konečných uživatelů, osoby trpící nebo ohrožené energetickou chudobou a osoby žijící v sociálním bydlení. Kromě ochrany spotřebitelů energií a posílení jejich postavení je třeba přijmout konkrétní opatření k prevenci a řešení základních příčin energetické chudoby, zejména podporou investic zaměřených na zvýšení energetické účinnosti, především v oblasti sociálního bydlení, v souladu s návrhem směrnice o energetické účinnosti⁹⁴ v přepracovaném znění přijatým dne 14. července 2021, jakož i s návrhem směrnice o energetické náročnosti budov⁹⁵ přijatým dne 14. prosince 2021, který se rovněž zabývá hlavními neekonomickými překážkami renovací, jako je rozdílná motivace, včetně nastavení vztahů mezi vlastníky a nájemci, a struktury spoluvlastnictví. V této souvislosti je třeba věnovat zvláštní pozornost konkrétním skupinám, které jsou více ohroženy energetickou chudobou, jako jsou ženy, osoby se zdravotním postižením, starší osoby, děti a osoby, které jsou příslušníky rasových či etnických menšin. Již existující a nově se objevující problémy v oblasti mobility lze řešit prostřednictvím podpůrných opatření a rozvojem nezbytné

⁹¹ Návrh směrnice Rady, kterou se mění struktura rámcových předpisů Unie o zdanění energetických produktů a elektřiny (přepracované znění), COM(2021) 563 final.

⁹² „Evropský pilíř sociálních práv“ slavnostně vyhlášený Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017, zásada 20.

⁹³ „Evropský pilíř sociálních práv“ slavnostně vyhlášený Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017, zásada 19 písm. a.

⁹⁴ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické účinnosti (přepracované znění), COM (2021) 558 final.

⁹⁵ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov (ve znění směrnice (EU) 2018/844 ze dne 30. května 2018), COM(2021) 802 final.

infrastruktury, jako je veřejná doprava. Cenová dostupnost, přístupnost a bezpečnost udržitelné mobility a různých druhů dopravy, včetně soukromé a veřejné dopravy, jsou klíčem k zajištění toho, aby měli z ekologické transformace všichni prospěch a byli její součástí. V této souvislosti hraje významnou úlohu městská mobilita, což odráží i evropský rámec pro městskou mobilitu⁹⁶ přijatý dne 14. prosince 2021.

- (21) Celohospodářský přístup ke spravedlivé transformaci by měl podpořit politická opatření, a to na základě koordinace tvorby politik a posílení provozních kapacit na všech úrovních a ve všech příslušných oblastech politiky, přičemž by měl rovněž zajistit aktivní úlohu regionálních a místních orgánů, zapojení sociálních partnerů na všech úrovních a ve všech fázích, jakož i účinné a smysluplné zapojení občanské společnosti a zúčastněných stran. Taková koordinace a zapojení by mohly zajistit, aby byly zásady Zelené dohody pro Evropu týkající se spravedlnosti a solidarity od počátku začleněny do tvorby, provádění a monitorování politik, což by poskytlo základ pro širokou a dlouhodobou podporu inkluzivních politik podporujících ekologickou transformaci.
- (22) Pro zavedení řádné sociální politiky a politiky trhu práce, které zajistí spravedlivou a inkluzivní transformaci, mají klíčový význam přesvědčivé faktické podklady. Za tímto účelem se prostřednictvím postupné harmonizace a jednotnosti definic, pojmů, klasifikací a metodik, zejména na základě doporučení Komise (EU) 2020/1563 týkajícího se energetické chudoby⁹⁷, usiluje o usnadnění posuzování a srovnatelnosti příslušných výstupů. Ke znalostní základně, z níž poté lze vycházet při politické i veřejné diskusi, přispívají rovněž další akce v oblasti výzkumu a inovací. Výměna informací s veřejností v celé její rozmanitosti a s klíčovými zúčastněnými stranami, například o výsledcích hodnocení, prognózování a monitorování, může přispět k tvorbě politik a angažovanosti.
- (23) Vhodné podrobné a vysoce kvalitní údaje a ukazatele jsou zapotřebí zejména pro posouzení dopadů politik v oblasti změny klimatu na zaměstnanost a sociální oblast, jakož i jejich distribučních dopadů. Tyto údaje a ukazatele nejsou v současné době plně k dispozici. Ačkoli bylo dosaženo určitého pokroku v oblasti měření energetické chudoby, mohly by být například vypracovány ukazatele pro posouzení dopravní chudoby. Monitorování a hodnocení lze posílit řadou opatření zaměřených na ukazatele, srovnávací přehledy, jakož i na pilotní projekty malého rozsahu a experimentování s politikami. Opatření mohou vycházet ze stávajících srovnávacích přehledů, jako je srovnávací přehled sociálních ukazatelů a přehled ukazatelů Zelené dohody pro Evropu, které obsahují relevantní informace o konkrétních aspektech politik spravedlivé transformace, nebo z nich čerpat.
- (24) Vzhledem ke značným investicím, které si ekologická transformace vyžádá, je v neposlední řadě obzvláště důležité zajistit optimální a účinné využívání veřejných a soukromých finančních prostředků a mobilizaci všech dostupných zdrojů a jejich účinné použití. Na úrovni Unie jsou příslušná opatření podporována z rozpočtu EU a nástroje NextGenerationEU. Budou prováděna v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, mechanismu pro spravedlivou transformaci, včetně Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), Evropského sociálního fondu plus (ESF+), Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu soudržnosti, pomoci při oživení pro soudržnost a

⁹⁶ Sdělení Komise „Evropský rámec pro městskou mobilitu“, COM(2021) 811.

⁹⁷ Doporučení Komise (EU) 2020/1563 ze dne 14. října 2020 týkající se energetické chudoby (Úř. věst. L 357, 27.10.2020, s. 35).

území Evropy (REACT-EU), ERASMUS+ a Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc propuštěným pracovníkům (EFG), programu LIFE, programu Horizont Evropa, Modernizačního fondu⁹⁸, Sociálního fondu pro klimatická opatření a fondů v rámci společné zemědělské politiky (SZP). Kromě toho Komise podporuje členské státy prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu tím, že jim poskytuje technické odborné znalosti přizpůsobené konkrétním potřebám pro navrhování a provádění reforem včetně těch, které podporují spravedlivý přechod k uhlíkové neutralitě.

- (25) Evropský semestr je rámcem EU pro koordinaci hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti, a to i ve vztahu k hospodářsky a sociálně relevantním aspektům ekologické a digitální transformace. Tuto úlohu bude plnit i nadále ve fázi oživení a při prosazování souběžné transformace, která je strukturována podle čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti a v souladu s cíli udržitelného rozvoje. V rámci evropského semestru bude Komise pečlivě sledovat socioekonomické výsledky a dopady a v případě potřeby navrhne cílená doporučení pro jednotlivé země, aby nikdo nezůstal opomenut. Prioritou bude doplňkovost s opatřeními podporovanými v rámci Nástroje pro oživení a odolnost. Monitorování tohoto doporučení bude proto probíhat v rámci evropského semestru na základě odpovídajících posouzení, hodnocení dopadů politik a stavu provádění pokynů uvedených v tomto doporučení.
- (26) Kromě toho by členské státy měly z tohoto doporučení vycházet v rámci návrhu a konečné aktualizace svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu v roce 2023, resp. 2024 v souladu s článkem 14 nařízení o správě⁹⁹ a zvážit začlenění posouzení dopadů na zaměstnanost, jakož i sociálních a distribučních dopadů a aspektů spravedlivé transformace do všech pěti rozměrů energetické unie, a dále posílit politická opatření pro řešení těchto dopadů se zvláštním zaměřením na energetickou chudobu.
- (27) Monitorování provádění tohoto doporučení může dále vycházet ze stávajících poznatků v kontextu zavedených procesů mnohostranného dohledu, zejména v rámci evropského semestru. Rada nebo Komise mohou v souladu s články 150 a 160 Smlouvy o fungování EU požádat Výbor pro zaměstnanost a Výbor pro sociální ochranu, aby v rámci svých příslušných pravomocí posoudily provádění tohoto doporučení na základě náležitých zpráv Komise a dalších nástrojů mnohostranného dohledu. V této souvislosti Komise rovněž pracuje na zlepšení dostupnosti údajů, aktualizaci, vývoji a používání rámců a metodických pokynů, mimo jiné pro měření energetické a dopravní chudoby a nerovností v oblasti životního prostředí a pro hodnocení účinnosti a skutečného dopadu politických opatření,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

CÍL

- 1) Cílem tohoto doporučení je v souladu se zásadami Zelené dohody pro Evropu a evropského pilíře sociálních práv zajistit, aby přechod Unie na klimaticky neutrální a environmentálně udržitelné hospodářství do roku 2050 byl spravedlivý a nikoho neopomenul.

⁹⁸ Mimo rozpočet EU a program NextGenerationEU.

⁹⁹ V souladu s článkem 14 nařízení (EU) 2018/1999 o správě.

- 2) Členské státy se za tímto účelem vyzývají, aby přijaly a v úzké spolupráci s případnými sociálními partnery provedly komplexní a soudržné balíčky politických opatření, které se budou zabývat otázkami zaměstnanosti a sociálními aspekty, s cílem podpořit spravedlivou transformaci napříč všemi politikami, zejména v oblasti klimatu, energetiky a životního prostředí, jakož i optimálně využívat veřejné a soukromé financování.

DEFINICE

- 3) Pro účely tohoto doporučení se rozumí:
- a) „ekologickou transformací“ transformace hospodářství a společnosti EU směrem k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí, a to především prostřednictvím politik a investic v souladu s evropským právním rámcem pro klima, který stanoví povinnost dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050, Zelenou dohodou pro Evropu a Pařížskou dohodou;
 - b) „cíli v oblasti klimatu a životního prostředí“ šest cílů stanovených v nařízení (EU) 2020/852¹⁰⁰, a sice: zmírňování změny klimatu; přizpůsobování se změně klimatu; udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů; přechod na oběhové hospodářství; prevence a omezování znečištění; ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů;
 - c) „osobami a domácnostmi nejvíce zasaženými ekologickou transformací“ osoby a domácnosti, jejichž účinný přístup ke kvalitnímu zaměstnání, včetně samostatné výdělečné činnosti, a/nebo ke vzdělávání a odborné přípravě a/nebo k důstojné životní úrovni a základním službám je v přímém či nepřímém důsledku ekologické transformace významně omezen, nebo jim hrozí, že bude významně omezen;
 - d) „osobami a domácnostmi ve zranitelném postavení“ osoby a domácnosti, které nezávisle na ekologické transformaci čelí nebo jim hrozí, že budou čelit výrazně omezenému přístupu ke kvalitnímu zaměstnání, včetně samostatné výdělečné činnosti, a/nebo ke vzdělávání a odborné přípravě a/nebo k důstojné životní úrovni a základním službám, což znamená nízkou schopnost přizpůsobit se důsledkům ekologické transformace;
 - e) „mikropodniky, malými a středními podniky“ podniky, které zaměstnávají méně než 250 osob, včetně osob samostatně výdělečně činných, a jejichž roční obrat nepřesahuje 50 milionů EUR, a/nebo jejichž bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů EUR, na základě výpočtu v souladu s články 3 až 6 přílohy I nařízení Komise (EU) č. 651/2014¹⁰¹;
 - f) „energetickou chudobou“ situace definovaná v čl. 2 odst. 49 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti¹⁰², tj. „nedostatečný přístup domácnosti

¹⁰⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 (Úř. věst. L 198, 22.6.2020, s. 13) („nařízení o taxonomii“) stanoví společný klasifikační systém pro udržitelné hospodářské činnosti.

¹⁰¹ Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (Text s významem pro EHP) (Úř. věst. L 187, 26.6.2014, s. 1).

¹⁰² Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické účinnosti (přepracované znění), COM (2021) 558 final.

k základním energetickým službám, které podporují důstojnou životní úroveň a zdraví, včetně přiměřeného tepla, chlazení, osvětlení a energie k napájení spotřebičů, a to v příslušném vnitrostátním kontextu a kontextu stávající sociální politiky a dalších příslušných politik¹⁰³;

- g) „základními službami“ kvalitní služby, včetně vody, hygienického zařízení, energií, dopravy a mobility, finančních služeb a digitálních komunikací; osobám v nouzi by měla být k dispozici pomoc pro přístup k těmto službám v souladu se zásadou 20 evropského pilíře sociálních práv, včetně příležitostí k úsporám nákladů mimo jiné prostřednictvím služeb opětovného použití, oprav, darování a sdílení;
- h) „balíčkem politických opatření“ komplexní a soudržný soubor politických opatření, který integruje politiky v oblasti zaměstnanosti, dovedností a sociální politiku s politikami v oblasti klimatu, energetiky, dopravy, životního prostředí a dalšími politikami souvisejícími s ekologickou transformací, a to prostřednictvím dobře koordinovaného přístupu založeného na jedné nebo několika národních strategiích a/nebo akčních plánech, případně s využitím mechanismů koordinace a správy věcí veřejných na úrovni EU.

BALÍČKY POLITICKÝCH OPATŘENÍ PRO SPRAVEDLIVOU EKOLOGICKOU TRANSFORMACI

- 4) V zájmu aktivní podpory kvalitních pracovních míst pro spravedlivou transformaci a v návaznosti na doporučení EASE se členské státy vyzývají, aby v úzké spolupráci se sociálními partnery zvážily tato opatření na podporu osob nejvíce zasažených ekologickou transformací, zejména osob ve zranitelném postavení, a aby jim v případě potřeby v rámci zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti pomohly s přechodem k hospodářským činnostem přispívajícím k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí:
 - a) Účinně podporovat přístup ke kvalitnímu zaměstnání, zejména ve formě individualizované pomoci při hledání zaměstnání a flexibilních a modulárních vzdělávacích kurzů, které se ve vhodných případech rovněž zaměří na zelené a digitální dovednosti. Zvážit rovněž zavedení dobře koncipovaných, cílených a časově vymezených programů zaměstnanosti, které prostřednictvím odborné přípravy připraví příjemce, zejména osoby ve zranitelném postavení, na další zapojení na trhu práce.
 - b) Účinně využívat cílené a dobře koncipované pobídky k zaměstnávání a přechodu mezi zaměstnáními, mimo jiné zvážením přiměřeného využívání mzdových a náborových dotací a pobídek spojených s příspěvkem na sociální zabezpečení, s cílem podpořit přechody na trhu práce a mobilitu pracovních sil napříč regiony a zeměmi s ohledem na příležitosti a problémy doprovázející ekologickou transformaci.

¹⁰³ Ačkoli je vymezení pojmu „zranitelní zákazníci“ ponecháno členským státům, zahrnuje domácnosti, které nejsou schopny dostatečně vytápět nebo chladit své domovy a/nebo mají nedoplatky na účtech za veřejné služby dle doporučení Komise týkajícího se energetické chudoby, C/2020/9600 final (Úř. věst. L 357, 27.10.2020, s. 35).

- c) Podporovat podnikání, včetně sociálních podniků¹⁰⁴, zejména v regionech, které se potýkají s problémy spojenými s transformací, a případně v odvětvích podporujících cíle v oblasti klimatu a životního prostředí, jako je oběhové hospodářství. Podpora by měla kombinovat finanční opatření včetně grantů, půjček nebo vlastního kapitálu s nefinančními opatřeními včetně odborné přípravy a poradenských služeb, přičemž tato opatření by měla být přizpůsobena jednotlivým fázím životního cyklu podniku. Měla by být inkluzivní a přístupná pro nedostatečně zastoupené a znevýhodněné skupiny.
 - d) Stimulovat vytváření pracovních míst, zejména v oblastech nejvíce zasažených ekologickou transformací a případně v odvětvích podporujících dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí, jako je oběhové hospodářství, usnadněním přístupu k financování a přístupu na trhy pro mikropodniky, malé a střední podniky, zejména ty, které přispívají k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí, s cílem podpořit konkurenceschopnost, inovace a zaměstnanost na celém jednotném trhu, včetně odvětví a ekosystémů strategického významu ve vnitrostátním a místním kontextu.
 - e) Zajistit účinné provádění a prosazování stávajících pravidel týkajících se pracovních podmínek, zejména pokud jde o bezpečnost a ochranu zdraví při práci, organizaci práce a zapojení pracovníků, s cílem zajistit kvalitu pracovních míst při transformaci, včetně hospodářských činností přispívajících k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí.
 - f) Podporovat využívání norem pro společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek¹⁰⁵, mimo jiné prostřednictvím uplatňování sociálních kritérií pro zadávání veřejných zakázek, která vytvářejí příležitosti pro osoby nejvíce zasažené ekologickou transformací a zároveň podporují ekologická kritéria pro zadávání veřejných zakázek.
 - g) Zajistit úplné a smysluplné zapojení pracovníků a jejich zástupců, pokud jde o předjímání změn a řízení restrukturalizačních procesů, včetně procesů souvisejících s ekologickou transformací, v souladu s rámcem kvality EU pro předjímání změn a restrukturalizaci¹⁰⁶.
- 5) V zájmu zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání, odborné přípravě a celoživotnímu učení, jakož i rovných příležitostí, se členské státy vyzývají, aby zvážily tato opatření, která by měla být prováděna v úzké spolupráci se sociálními partnery, zejména na podporu osob a domácností nejvíce zasažených ekologickou transformací, především těch ve zranitelném postavení:
- a) Začlenit otázky zaměstnanosti a sociální aspekty ekologické transformace do rozvoje a provádění národních strategií v oblasti dovedností v rámci Evropské agendy dovedností a navázat a aktivně řídit partnerství zúčastněných stran v rámci Paktu pro dovednosti, přičemž je zejména třeba zajistit, aby byly dovednosti ústředním prvkem společně vytvářených způsobů transformace pro

¹⁰⁴ Sdělení Komise „Rozvoj hospodářství ve prospěch lidí: akční plán pro sociální ekonomiku“, COM(2021) 778 final.

¹⁰⁵ V souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb (Text s významem pro EHP) (Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70) a sdělením Komise „Sociální nakupování – Průvodce zohledňováním sociálních hledisek při zadávání veřejných zakázek (2. vydání)“ (Úř. věst. C 237, 18.6.2021, s. 1).

¹⁰⁶ Sdělení Komise „Rámec kvality EU pro předjímání změn a restrukturalizaci“, COM(2013) 882 final.

příslušné průmyslové ekosystémy přispívající k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí.

- b) Rozvíjet aktuální informace a prognózy týkající se trhu práce a dovedností, identifikovat a předpovídat potřeby v oblasti dovedností specifických pro jednotlivá povolání a průřezových dovedností. Vycházet ze stávajících nástrojů a iniciativ včetně odborných znalostí sociálních partnerů a příslušných zúčastněných stran, jakož i spolupráce s nimi. Odpovídajícím způsobem upravit osnovy vzdělávání a odborné přípravy.
 - c) Poskytovat vysoce kvalitní a inkluzivní počáteční vzdělávání a odbornou přípravu, včetně odborného vzdělávání a přípravy, které účastníky vzdělávání vybaví dovednostmi a kompetencemi důležitými pro ekologickou transformaci. Nedílnou součástí těchto programů by mělo být vzdělávání pro udržitelnost – včetně přírodních věd, technologie, inženýrství a matematiky (STEM), interdisciplinárních přístupů a digitálních dovedností. Přijmout konkrétní opatření, která motivují ženy a další skupiny obyvatel, jež jsou v současné době v dotčených profesních oblastech nedostatečně zastoupeny.
 - d) Zavést nebo posílit programy podpory učňovské přípravy a placených stáží s důrazem na odbornou přípravu, zejména v mikropodnicích a malých a středních podnicích, včetně těch, které přispívají k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí, a v odvětvích, která se obzvláště potýkají s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, jako je stavebnictví a IKT. Tyto programy by měly být monitorovány a hodnoceny a měly by zajišťovat kvalitu pracovních míst v souladu s Evropským rámcem pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu¹⁰⁷ a rámcem pro kvalitu stáží¹⁰⁸.
 - e) Zvyšovat účast dospělých na odborné přípravě v průběhu celého pracovního života v souladu s potřebami prohlubování dovedností a změn kvalifikace pro ekologickou transformaci tím, že se zajistí podpora pro odbornou přípravu v rámci pracovních míst, profesní přechody a průřezové dovednosti, zejména s cílem usnadnit změnu orientace na odvětví a hospodářské činnosti, u nichž se očekává expanze. Za tímto účelem je vhodné zajistit nároky na odbornou přípravu v souladu s návrhem doporučení Rady o individuálních vzdělávacích účtech¹⁰⁹ a ve formě placeného studijního volna a poradenství pro volbu povolání. Podporovat rozvoj krátkých, kvalitních a široce uznávaných kurzů vycházejících z evropského přístupu k mikrokreditům¹¹⁰.
- 6) V zájmu zajištění trvalé spravedlnosti systémů daní a dávek a systémů sociální ochrany v souvislosti s ekologickou transformací a v návaznosti na doporučení o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně¹¹¹ vyzýváme členské státy, aby zvážily tato opatření na podporu osob a domácností nejvíce zasažených ekologickou transformací, zejména těch, které se nacházejí ve zranitelném postavení, s cílem podpořit přechody na trhu práce včetně přechodu k

¹⁰⁷ Doporučení Rady ze dne 15. března 2018 o Evropském rámcu pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu (Úř. věst. C 153, 2.5.2018, s. 1).

¹⁰⁸ Doporučení Rady ze dne 10. března 2014 k rámci kvality stáží (Úř. věst. C 88, 27.3.2014, s. 1).

¹⁰⁹ Návrh doporučení Rady o individuálních vzdělávacích účtech, COM(2021) 773 final.

¹¹⁰ Návrh doporučení Rady o evropském přístupu k mikrokreditům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost, COM(2021) 770 final.

¹¹¹ Doporučení Rady ze dne 8. listopadu 2019 o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně (Úř. věst. C 387, 15.11.2019, s. 1).

hospodářským činnostem přispívajícím k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí, předcházet energetické a dopravní chudobě a snižovat její dopady, jakož i zmírňovat regresivní dopady politických opatření:

- a) Provést posouzení daňových systémů a v případě potřeby je upravit s ohledem na problémy vyplývající z přechodu ke klimatické neutralitě, zejména přesunem daňové zátěže z práce a snížením daňového zatížení skupin s nízkými a středními příjmy a zaměřením se na jiné zdroje, které přispívají k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí, předcházením regresivním dopadům a jejich zmírňováním, zachováním progresivního charakteru přímého zdanění a zajištěním financování přiměřené sociální ochrany a investičních opatření, zejména těch, která se zaměřují na ekologickou transformaci.
 - b) Provést posouzení systémů sociální ochrany a politiky sociálního začleňování a v případě potřeby je upravit s ohledem na problémy týkající se zaměstnanosti, sociální oblasti a zdraví, které přináší ekologická transformace, aby bylo zajištěno, že budou tyto systémy trvale přiměřené a udržitelné. Za tímto účelem je vhodné zvážit, jak nejlépe zajistit odpovídající jistotu příjmů, mimo jiné prostřednictvím inovativních systémů přechodu z jednoho zaměstnání do druhého, dávek v nezaměstnanosti a systémů minimálního příjmu, a přizpůsobit je potřebám vyplývajícím z ekologické transformace. Dále je vhodné zajistit poskytování a udržitelné financování vysoce kvalitních, dostupných a přístupných sociálních a zdravotních služeb, jakož i služeb dlouhodobé péče, a to zejména pro osoby a domácnosti nejvíce zasažené ekologickou transformací, především ve formě investic do sociální infrastruktury v oblasti péče o děti, dlouhodobé péče a zdravotní péče.
 - c) Během zavádění opatření uvedených v bodě 7 písm. a) poskytnout jako doplněk v případě potřeby cílenou a dočasnou přímou podporu příjmu, a to především osobám a domácnostem ve zranitelném postavení, s cílem zmírnit nepříznivý vývoj příjmů a cen, která bude rovněž spojena s lepšími pobídkami k urychlenému dosažení nezbytných cílů v oblasti klimatu a životního prostředí při současném zachování cenových signálů podporujících ekologickou transformaci. Za tímto účelem je vhodné zajistit pro tato opatření řádné financování, mimo jiné zlepšením kvality veřejných výdajů, optimálním využíváním Sociálního fondu pro klimatická opatření a využitím rozpočtových zdrojů vytvořených energetickými a environmentálními daněmi a systémem EU pro obchodování s emisemi.
 - d) Zlepšit informovanost o rizicích, snižování rizik a řešení pro jejich přenos, pokud jde o domácnosti a podniky, především mikropodniky a malé a střední podniky, zejména zajištěním dostupnosti a finanční dosažitelnosti pojištění, a to hlavně pro osoby a domácnosti ve zranitelném postavení.
- 7) V zájmu zajištění přístupu k cenově dostupným základním službám a bydlení pro osoby a domácnosti nejvíce zasažené ekologickou transformací, zejména pro ty, které se nacházejí ve zranitelném postavení, se členské státy vyzývají, aby zvážily tato opatření:
- a) Mobilizovat veřejnou a soukromou finanční podporu a poskytovat pobídky pro soukromé investice do obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti doplněné o poradenství pro spotřebitele, aby lépe řídili svou spotřebu energie a přijímali informovaná rozhodnutí o úsporách energie s cílem snížit své účty za energii, zejména se zaměřením na zranitelné domácnosti a komunity. Za tímto

účelem je vhodné zajistit pro tato opatření řádné financování, mimo jiné zlepšením kvality veřejných výdajů, optimálním využíváním Sociálního fondu pro klimatická opatření a využitím rozpočtových zdrojů vytvořených energetickými a environmentálními daněmi a systémem EU pro obchodování s emisemi.

- b) Předcházet energetické chudobě a zmírňovat ji podporou a prováděním opatření ke zvýšení energetické účinnosti, včetně veřejných a soukromých investic do obydlí s cílem stimulovat renovace, a to i v odvětví sociálního bydlení¹¹². Za tímto účelem je vhodné poskytovat dobře koncipované daňové pobídky, granty a půjčky spolu se souvisejícím poradenstvím, a to i mikropodnikům a malým a středním podnikům, přičemž je vhodné věnovat náležitou pozornost pobídkám, zejména mezi vlastníky a nájemci, a vývoji nákladů na bydlení, především u domácností ve zranitelném postavení.
- c) Posílit postavení spotřebitelů energie včetně domácností ve zranitelném postavení dalším rozvojem vlastních dodávek prostřednictvím individuálních ujednání o obnovitelných zdrojích energie, jakož i dalších služeb prostřednictvím občanských energetických společenství¹¹³, spolu s osvětovými opatřeními a kampaněmi, a to se zvláštním zaměřením na osoby ve zranitelném postavení a spotřebitele žijící ve venkovských oblastech.
- d) Předcházet problémům a překážkám v oblasti mobility a dopravy, jimž čelí domácnosti ve zranitelném postavení, zejména v odlehlých, venkovských a nízkopříjmových regionech a městech, a řešit je prostřednictvím vhodných politických a podpůrných opatření a rozvoje nezbytné infrastruktury s cílem zlepšit základní propojení umožňující přístup ke vzdělávání, zdravotní péči, zaměstnání a zapojení do společnosti. Zajistit zejména dostupnost, včetně četnosti, nízkoemisní veřejné dopravy a tam, kde je to vhodné, podporovat zavádění udržitelných způsobů soukromé mobility¹¹⁴ s cílem zajistit cenovou dostupnost, přístupnost a bezpečnost.
- e) Usnadnit přístup k udržitelné spotřebě, včetně výživy, zejména pro osoby a domácnosti ve zranitelném postavení a především pro děti a podporovat příležitosti k úsporám nákladů spojené s oběhovým hospodářstvím. Za tímto účelem je vhodné zajistit účinné pobídky a nástroje, jako jsou akce v oblasti sociálních inovací a místní iniciativy, podpora systémů opětovného využití, oprav, darování a sdílení, a to i prostřednictvím podniků sociální ekonomiky, a podporovat vzdělávání a zvyšování povědomí o udržitelnosti životního prostředí mezi účastníky vzdělávání všech věkových kategorií a na všech úrovních vzdělávání¹¹⁵.

¹¹² V souladu s připravovanými revidovanými Pokyny pro podporu v oblasti klimatu, energetiky a životního prostředí, které mají platit od roku 2022.

¹¹³ Ve smyslu vymezení tohoto pojmu v čl. 2 odst. 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 125).

¹¹⁴ V souladu se sdělením Komise „Strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu – nasměrování evropské dopravy do budoucnosti“, COM(2020) 789 final.

¹¹⁵ Návrh doporučení Rady o vzdělávání v zájmu environmentální udržitelnosti, COM(2021) 557 final.

PRŮŘEZOVÉ PRVKY PRO POLITICKÁ OPATŘENÍ PODPORUJÍCÍ SPRÁVEDLIVOU EKOLOGICKOU TRANSFORMACI

- 8) V zájmu inkluzivního a demokratického pokroku v ekologické transformaci se začleněním cílů spravedlivé transformace do tvorby politik na všech úrovních od samého počátku a zajištěním účinného přístupu k politikám spravedlivé transformace napříč hospodářstvím se členské státy vyzývají, aby:
- a) Zejména v kontextu evropského semestru koordinovaly tvorbu politik na všech úrovních a napříč všemi příslušnými oblastmi politiky včetně výzkumu a inovací s cílem vytvořit integrovaný a podpůrný politický rámec, který bude věnovat náležitou pozornost distribučním dopadům, jakož i pozitivním a negativním vedlejším účinkům, a to i v přeshraničních regionech, a bude zahrnovat přiměřené a systematické strategie hodnocení včetně hodnocení *ex ante* a *ex post*.
 - b) Přiznaly aktivní úlohu při provádění a monitorování politik spravedlivé transformace regionálním a místním orgánům vzhledem k jejich blízkosti k občanům a místním podnikům.
 - c) Zapojily sociální partnery na vnitrostátní, regionální a místní úrovni do všech fází tvorby politik stanovených v tomto doporučení, ve vhodných případech i prostřednictvím sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání. Kromě toho dále podporovaly plné zapojení sociálních partnerů do navrhování a provádění způsobů transformace pro průmyslové ekosystémy v rámci aktualizované nové průmyslové strategie EU.
 - d) Posílily mimo jiné prostřednictvím evropského klimatického paktu¹¹⁶ postavení občanů, občanské společnosti a zúčastněných stran včetně organizací zastupujících osoby ve zranitelném postavení včetně žen, osob se zdravotním postižením, mládeže a dětí, které vyzývají k naléhavému přijetí opatření v oblasti klimatu, a subjektů sociální ekonomiky a umožnily jim zapojit se do tvorby a provádění politik, a to i s využitím nových participativních modelů se zapojením osob ve zranitelném postavení.
 - e) Posílily provozní kapacity příslušných veřejných služeb, aby mohly poskytovat účinné poradenství a podporu při provádění politik spravedlivé transformace. Posílily zejména veřejné služby zaměstnanosti s cílem podpořit přechody na trhu práce a informovanost o dovednostech, jakož i inspektoráty práce s cílem chránit pracovní podmínky. Kromě toho ve vhodných případech mobilizovaly sociální a zdravotnické služby, zejména s cílem podpořit přechody na trhu práce a řešit energetickou chudobu.
- 9) V zájmu zajištění dostupnosti a kvality údajů a poznatků, které jsou nezbytné k zavedení řádné sociální politiky a politiky trhu práce pro spravedlivou transformaci na klimatickou neutralitu, se členské státy vyzývají, aby:
- a) Posílily faktickou základnu týkající se politik spravedlivé transformace, mimo jiné tím, že budou prosazovat postupnou harmonizaci a soudržnost definic, pojmů a metodik, a to i na základě doporučení Komise (EU) 2020/1563 týkajícího se energetické chudoby a následných opatření v rámci koordinační skupiny pro energetickou chudobu a zranitelné spotřebitele, jakož i využíváním

¹¹⁶ Sdělení Komise „Evropský klimatický pakt“, COM(2020) 788 final.

dostupných metod pro hodnocení dopadů politik. Zahrnuly do přípravy a navrhování příslušných politických opatření a legislativních podnětů rovněž strategie hodnocení a shromažďování údajů.

- b) V rámci vnitrostátních reforem a opatření v oblasti klimatu, energetiky a životního prostředí rozvíjely a začleňovaly využívání důkladných a transparentních posouzení dopadů na zaměstnanost a sociální oblast, jakož i posouzení distribučních dopadů (*ex ante*).
- c) Zajistily účinné a transparentní monitorování a nezávislé (*ex post*) hodnocení účinků vnitrostátních reforem a opatření přispívajících k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí na zaměstnanost, sociální oblast, jakož i hodnocení distribučních účinků, a zapojily sociální partnery a další zúčastněné strany do stanovování otázek pro hodnocení a případně do navrhování a provádění hodnotících a konzultačních strategií.
- d) Posílily akce v oblasti výzkumu a inovací na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU, mimo jiné za pomoci financování z programu Horizont Evropa, s cílem zlepšit modelování a posuzování politik v oblasti změny klimatu co do jejich makroekonomického rozměru, rozměru zaměstnanosti a sociálního rozměru. Podporovaly zapojení sociálních partnerů do provádění příslušných akcí v oblasti výzkumu a inovací, zejména misí programu Horizont Evropa zaměřených na „přizpůsobování se změně klimatu včetně sociální transformace“ a na „klimaticky neutrální a chytrá města“, které mohou pomoci vyvinout praktická řešení na podporu ekologické transformace na regionální a místní úrovni.
- e) Pravidelně veřejnosti prezentovaly výsledky hodnocení, prognóz a monitorování a organizovaly výměny informací se sociálními partnery, občanskou společností a dalšími zúčastněnými stranami o hlavních výsledcích a možných úpravách.

OPTIMÁLNÍ VYUŽITÍ VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO FINANCOVÁNÍ

- 10) V zájmu poskytnout nákladově efektivní investice a finanční podporu v souladu s rámcem státní podpory s cílem řešit sociální aspekty a aspekty trhu práce související se spravedlivou ekologickou transformací a zároveň využívat synergií mezi dostupnými programy a nástroji a se zaměřením na nejvíce postižené regiony a průmyslové ekosystémy, se členské státy vyzývají, aby:
 - a) Plně provedly příslušné reformy a investice v rámci plánů pro oživení a odolnost a zajistily doplňkovost s ostatními fondy.
 - b) Mobilizovaly a zajistily soudržné a optimální využívání stávajících nástrojů a možností financování, včetně technické pomoci, na úrovni členských států a na úrovni EU na podporu příslušných opatření a investic. Nástroje financování EU zahrnují zejména fondy politiky soudržnosti, mechanismus pro spravedlivou transformaci, InvestEU, Nástroj pro technickou podporu, ERASMUS+, Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc propuštěným pracovníkům (EFG), program LIFE a Modernizační fond.
 - c) Zavázaly se přispět k provádění komplexních souborů opatření, která zajistí spravedlivou ekologickou transformaci, a vyčlenily na to odpovídající vnitrostátní zdroje. Tato opatření by měla být odpovídajícím způsobem

financována, mimo jiné zlepšením kvality veřejných výdajů, mobilizací dalšího soukromého financování a/nebo využitím dodatečných veřejných příjmů, a to i s využitím rostoucích příjmů z obchodování s emisemi. Zohlednily při vytváření postupů ekologického sestavování rozpočtu otázky zaměstnanosti, sociální aspekty, jakož i distribuční aspekty.

- d) Navrhly vyváženou kombinaci opatření ve vnitrostátních sociálních plánech pro klimatická opatření v rámci navrhovaného Sociálního fondu pro klimatická opatření, mimo jiné doplněním zelených investic, pokud je to nutné do doby, než se projeví dopad investic na snížení emisí a účtů za energie, o dočasná a cílená opatření na podporu příjmu s cílem poskytnout kompenzace zranitelným domácnostem a domácnostem, které jsou uživateli dopravy, případně rovněž s přihlédnutím k příslušným problémům specifickým pro jednotlivé země, které byly zjištěny, a doporučením vydaným v rámci evropského semestru.

BUDOUCÍ OPATŘENÍ PRO SPRAVEDLIVOU EKOLOGICKOU TRANSFORMACI

- 11) V zájmu provedení užitečných opatření navazujících na toto doporučení Rady vítá Rada Evropské unie záměr Komise:
 - a) Dále posilovat výměny informací s klíčovými zúčastněnými stranami, osobami a dotčenými komunitami, jakož i výměny osvědčených postupů, mimo jiné v souvislosti se způsoby transformace průmyslových ekosystémů¹¹⁷, zejména v přeshraničním kontextu a se zaměřením na nejvíce postižené regiony a odvětví.
 - b) Podporovat vyšší přiměřenost, soudržnost a účinnost politik členských států v oblasti spravedlivé transformace, včetně aspektů zaměstnanosti, jakož i sociálních a distribučních aspektů, které mají být zohledněny při navrhování, provádění, monitorování a posuzování vnitrostátních plánů a dlouhodobých strategií, případně i v kontextu budoucího přezkumu nařízení o správě.
 - c) Posílit databázi zejména přístupem ke zdrojům administrativních údajů a případně k údajům od sociálních partnerů, průmyslových odvětví, občanské společnosti a z průzkumů veřejného mínění, jakož i aktualizovat metodické pokyny pro posuzování dopadů spravedlivé transformace a politik v oblasti klimatu a energetiky na zaměstnanost a sociální oblast a jejich distribučních dopadů, a to případně i v kontextu evropského semestru.
 - d) Posílit své pravidelné monitorování a výhledovou analýzu vývoje a rizik energetické chudoby v EU, včetně sociálních a distribučních aspektů, mimo jiné s cílem poskytnout podklady pro činnost koordinační skupiny pro energetickou chudobu a zranitelné spotřebitele a další příslušné odborné skupiny.
 - e) Dále rozvíjet výzkum a rozšiřovat faktické poznatky ohledně definice, monitorování a hodnocení pokroku při zajišťování přiměřeného přístupu k základním službám, mimo jiné v případě potřeby rozvíjením konceptu „dopravní chudoby“, a to zejména v souvislosti s ekologickou transformací na udržitelné hospodářství blahobytu.

¹¹⁷ Jak bylo oznámeno v aktualizované průmyslové strategii, jako je stavebnictví, energeticky náročná průmyslová odvětví nebo mobilita.

- f) Přezkoumávat pokrok dosažený při provádění tohoto doporučení v kontextu mnohostranného dohledu v rámci evropského semestru na základě stávajících srovnávacích přehledů a rámců pro monitorování, v případě potřeby doplněných o další ukazatele. Zohlednit pokyny uvedené v tomto doporučení podle nařízení o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, zejména v rámci svých posouzení během nadcházející aktualizace integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu v letech 2023–2024.

Ve Štrasburku dne

*Za Radu
předseda*